

Risikorapport

2016

SPAREKASSEN
Vendsyssel

Sparekassen Vendsyssel ▪ Østergade 15 ▪ Dk-9760 Vrå
Tel. +45 82 22 90 00 ▪ Fax. +45 82 22 95 94 ▪ CVR. nr. 64806815 ▪ Mail@sparv.dk ▪ www.sparv.dk

Indledning.....	4
Anvendelsesområde.....	4
Ledelseserklæring.....	5
Ledelseserklæring jf. CRR artikel, stk. 1, litra e og f	5
Ledeshverv	7
Målsætning og risikopolitikker	7
Risikostyring generelt	8
Risikotyper	9
Kreditrisiko.....	9
Kreditrisiko på ikke finansielle modparter	9
Kreditpolitik	9
Opfølgning og styring	9
Svage engagementer	10
Risikospredning	10
Store eksponeringer	11
Solvens reservation	11
Individuelle nedskrivninger	12
Gruppevise nedskrivninger.....	14
Rentenulstillede udlån.....	14
Realiserede tab.....	14
Markedsrisiko	14
Renterisiko.....	15
Ejendomsrisiko (indirekte renterisiko)	15
Valutarisiko.....	16
Aktierisiko	16
Likviditetsrisiko.....	16
Funding ratio i relation til Tilsynsdiamanten.....	17
Operationelle risici	18
Rapportering.....	18
Kapitalgrundlag.....	19
Kapitalgrundlag i forhold til kapitalkrav	19
Kapitalinstrumenter omfattet af overgangsordningen	19
Kapitalkrav.....	19
Den interne proces.....	19
Metode	19
Solvensmæssig målsætning og internt opgjort solvensbehov	20
Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m.....	21
Kommentering af koncernens solvensbehov	22
Søjle I kravet	22
Indtjening.....	22
Udlånsvækst	22
Kreditrisici.....	22
Markedsrisici	23

Likviditetsrisici	23
Operationelle risici	23
Gearing	24
Lovbestemte krav	25
Specifikation af kapitalkrav til kreditrisici.....	25
Modpartsrisiko – afledte finansielle instrumenter.....	25
Kapitalbuffere.....	26
Kapitalbevaringsbuffer	26
Institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer	27
Kreditrisikojusteringer	28
Eksponering med kredit- og modpartsrisiko	29
Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på brancher og eksponeringskategori.....	30
Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på løbetider og eksponeringskategori	31
Udgifter vedr. nedskrivninger og hensættelser	31
Bevægelser på misligholdte og værdiforringede fordringer	33
Asset Encumbrance (Behæftede aktiver).....	33
Anvendelse af EACL'er	34
SMV eksponeringer	35
Kapitalkrav til markedsrisiko	36
Kapitalkrav til operationel risiko.....	36
Eksponering i aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen	36
Renterisiko i positioner udenfor handelsbeholdningen.....	37
Securitiseringer.....	38
Aflønningspolitik.....	38
Oplysninger om opgørelse af kreditrisiko under IRB-metoden.....	38
Kreditreducerende metoder	38
Kreditreduktion med finansielle sikkerheder og garantier m.v.	39
Oplysninger om interne modeller (VaR-modeller).....	40
Avancerede målemetoder til opgørelse af operationelle risiko.....	40
Godkendelse.....	41
Bilag	42
Bilag 1 - Gearing.....	42

Indledning

Formålet med denne rapport er at give et indblik i risici, kapitalstruktur samt kapital- og risikostyring i koncernen Sparekassen Vendsyssel.

Rapporten er udarbejdet i overensstemmelse med de juridiske oplysningskrav i CRR forordningens artikel 431-455, samt Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov.

Rapporten omhandler de forskellige typer risici, som koncernen er eksponeret overfor samt styringen heraf. Endvidere gennemgår rapporten kapitalbasens sammensætning, kapitalstyring og risici relateret hertil.

Reglerne for kreditinstitutters kapitaldækning er fastsat i Europaparlamentets og –rådets direktiv 2013/36/EU (CRD) og forordning nr. 575/2013 (CRR). Regelsættet er en del af reglerne vedr. Basel III og omhandler reglerne om offentliggørelse af kapitalkrav og risikostyring, som også kendes som Søjle III reglerne.

Der vil være oplysninger i denne risikoreport, som tillige kan findes i Årsrapporten 2016 for Sparekassen Vendsyssel. Risikoreporten 2016 er offentliggjort samtidig med Årsrapporten 2016 på sparekassens hjemmeside – www.sparv.dk.

Punkterne i denne risikoreport offentliggøres en gang årligt, dog oftere såfremt sparekassen måtte vurdere, at dette er nødvendigt. En delmængde af punkterne offentliggøres kvartalvis i forbindelse med beregning af solvensbehovet. Sparekassen vurderer, at en årlig offentliggørelse af den samlede rapport er tilstrækkelig, men behovet for offentliggørelsen bliver vurderet løbende, tilsvarende behovet for ændringer i det individuelle solvensbehov mv. Det vurderes, at de offentliggjorte oplysninger samt offentliggørelsesfrekvensen er hensigtsmæssig, set i forhold til risikoeksponeringen.

Oplysningerne i denne risikoreport er ikke revideret. Alle beløb er i 1.000 kr. og vedrører koncernen Sparekassen Vendsyssel, medmindre andet er angivet.

Anvendelsesområde

Denne rapport er gældende for Sparekassen Vendsyssel og de 100 % ejede datterselskaber, Ejendomsselskabet Vendsyssel og Gl. Industrivej, samt Spar Pantebrevsinvest A/S hvor ejerandelen udgør 25 %. Datterselskaberne konsolideres fuldt ud ved udarbejdelse af koncernregnskabet, hvorimod Spar Pantebrevsinvest A/S pro rata konsolideres.

Udarbejdelse af koncernregnskabet sker ved sammenlægning af regnskabsposter af ensartet karakter. Ved konsolideringen foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, interne mellemværender samt fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder. De regnskaber, der anvendes til brug for konsolideringen, udarbejdes i overensstemmelse med sparekassens (modervirksomhedens) regnskabspraksis. Denne risikoreport omhandler derfor aktiviteterne i koncernen

Sparekassen Vendsyssel. Koncernkonsolideringen i henhold til regnskabsbekendtgørelsen § 139 omfatter følgende selskaber:

Sparekassen Vendsyssel, cvr. nr. 64 80 68 15

Ejendomsselskabet Vendsyssel ApS, cvr. nr. 10 54 83 49

Gl. Industrivej A/S, cvr. 28 68 07 75

Spar Pantebrevsinvest A/S, cvr. nr. 27 08 43 38

Hovedaktiviteten i Ejendomsselskabet Vendsyssel ApS og Gl. Industrivej er ejendomsdrift, herunder udlejning af ejendomme til bl.a. Sparekassen Vendsyssel. Spar Pantebrevsinvest A/S finansierer ejendomme.

Balancesammensætningen på moderselskabs- og koncernniveau er meget ens. På koncernniveau er der lidt mindre udlån og lidt større ejendomsbesiddelser end på moderselskabsniveau. Udlånet i moderselskabet og merrisikoen på ejendommene på koncernniveau er indeholdt i opgørelsen af det individuelle solvensbehov. Sparekassens udgift til husleje i datterselskaberne er ikke elimineret i stresstesten, og dermed i opgørelsen af det individuelle solvensbehov, men resultatet fra datterselskaberne elimineres. Herved sker der indirekte en stresstest på koncernniveau.

Opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer sker med udgangspunkt i de regnskabsmæssige værdier i koncernbalancen, idet der ved opgørelsen af risikovægtede eksponeringer foretages en justering for uudnyttede lånetilbud, kredit- og lånetilsagn, garantier og besiddelser af kapitalandele m.v. i enheder i den finansielle sektor, i henhold til reglerne i CRR-forordningen. Derved består der for nogle poster en forskel mellem de regnskabsmæssige og solvensmæssige værdier, som indgår i konsolideringsgrundlaget.

Ledelseserklæring

Ledelseserklæring jf. CRR artikel, stk. 1, litra e og f

Sparekassens bestyrelse og direktion har den 21. marts 2017 godkendt risikorapporten for 2016.

Det er bestyrelsens vurdering, at sparekassens risikostyringsordninger er tilstrækkelige og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringssystemer er tilstrækkelige i forhold til sparekassens profil og strategi.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at nedenstående beskrivelse af sparekassens overordnede risikoprofil i tilknytning til sparekassens forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal, giver et relevant og dækkende billede af sparekassens risikoforvaltning, herunder af hvordan sparekassens risikoprofil og den risikotolerance, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel/strategi, materiale og rapporter forelagt for bestyrelsen af sparekassens direktion, intern revision, sparekassens risiko- og compliance ansvarlige, samt på grundlag af evt. bestyrelsens indhentede supplerende oplysninger eller redegørelser.

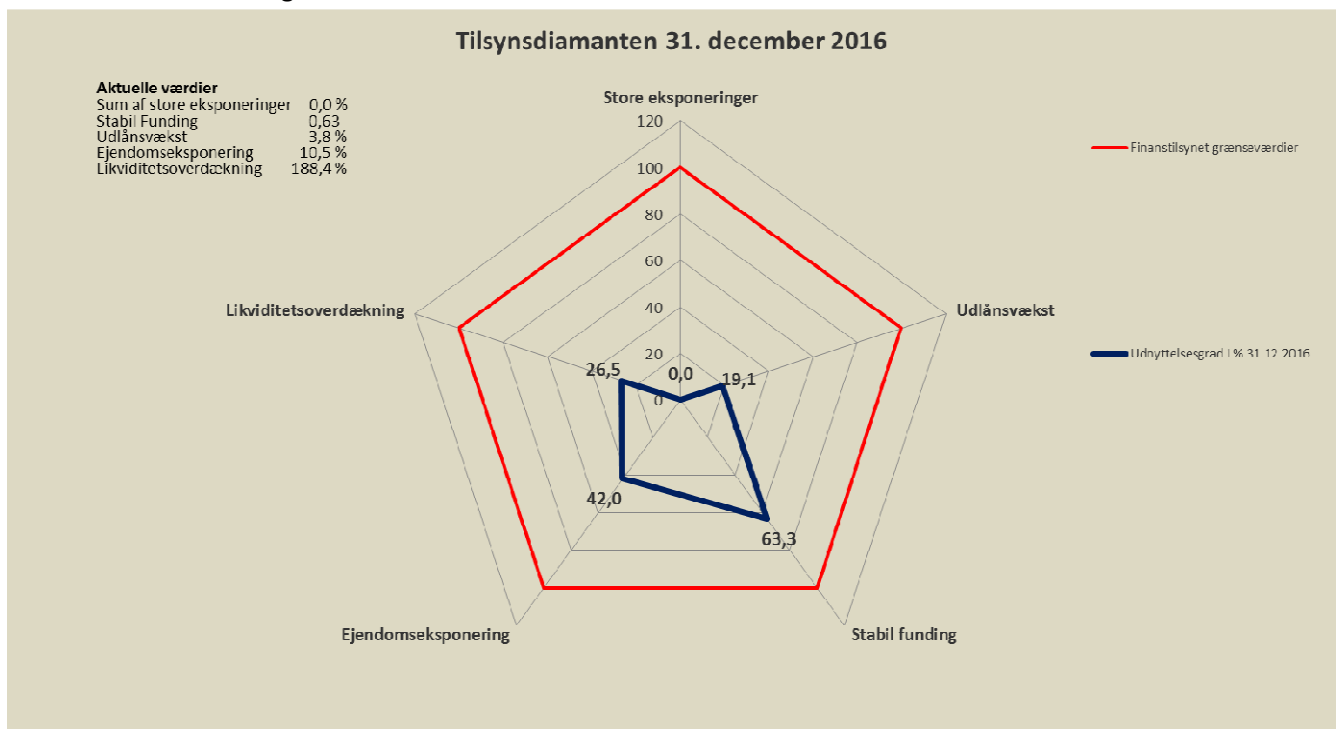
En gennemgang af forretningsmodel og politikker viser:

- At forretningsmodellens overordnede krav til de enkelte risikoområder fuldt og dækkende udmøntes i de enkelte politikkers mere specificerede grænser.
- At en gennemgang af bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser viser, at de fastsatte grænser i de enkelte politikker fuldt og dækkende udmøntes i de underliggende retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser.
- At de reelle risici ligger inden for grænserne, fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og at det på den baggrund er bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

Sparekassens forretningsstrategi er baseret på sparekassens vision og værdigrundlag om inden for sit markedsområde, at være en stærk og attraktiv samarbejdspartner for private og erhvervsvirksomheder. Sparekassen ønsker en lønsom indtjening baseret på en prissætning af sparekassens produkter, som afspejler den risiko og den kapitalbinding, som sparekassen påtager sig sammen med en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter. Sparekassen ønsker en passende robust kapitalbase, som understøtter forretningsmodellen.

Det er sparekassens målsætning, at den overskydende egentlige kernekapital (CET 1) mindst skal udgøre 2 %-point efter opfyldelse af søjle II tillægget og bufferkrav. Ultimo 2016 udgør den overskydende egentlige kernekapital 8,5 %-point.

Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker. Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i tilsynsdiamanten, jf. nedenstående figur, der dels viser tilsynsdiamantens maksimalt tilladte grænseværdier, samt sparekassens aktuelle tal for diverse grænseværdier.

Figur 1: Tilsynsdiamanten for Sparekassen Vendsyssel ultimo 2016 (moderselskabet)

Ledelseshverv

Sparekassens bestyrelsesmedlemmer besidder ud over ledelsesposten i Sparekassen Vendsyssel et antal øvrige bestyrelsesposter jf. nedenstående tabel:

Birte Dyrberg Formand for bestyrelsen, samt Nominerings- og Aflønningsudvalget	7 øvrige bestyrelsesposter
Svend Westergaard Næstformand i bestyrelsen	1 øvrig bestyrelsespost
Martin Valbirk	2 øvrige bestyrelsesposter
Jens Højer	4 øvrige bestyrelsesposter
Søren Vad Sørensen Formand for Revisions- og Risikoudvalget	6 øvrige bestyrelsesposter
Helle S. Sørensen Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Tage Thomsen Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Morten Pilegaard Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Mogens Nedergaard	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Ole S. Bak	Ingen øvrige bestyrelsesposter

Sparekassen følger de kompetencekrav til bestyrelsen, som følger af den finansielle lovgivning. I overensstemmelse hermed vurderer bestyrelsen løbende, om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om sparekassens risici, til at sikre en forsvarlig drift af sparekassen. Bestyrelsen har udarbejdet en kompetenceprofil for bestyrelsen, som er tilgængelig på sparekassens hjemmeside www.sparv.dk. Bestyrelsens proces for udvælgelse af kandidater til bestyrelsen er beskrevet i Nomineringsudvalgets kommissorium, som også er tilgængeligt på sparekassens hjemmeside. Sparekassens nomineringsudvalg har i medfør af FIL § 70, stk. 1, nr. 4, vedtaget en politik for mangfoldighed. Det fremgår af denne, at sparekassen ønsker en sammensætning i bestyrelsen ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde, særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskellige i faglighed, erhvervs erfaringer, køn og alder. Sparekassen har i medfør af Lov om finansiel virksomheds § 80 b, stk. 1, i 2014 nedsat et Risikoudvalg. Der har i 2016 været afholdt 7 møder i dette udvalg.

Målsætning og risikopolitikker

I den efterfølgende gennemgang af eksponeringsbeløb mv., samt de forskellige typer risici, sker beskrivelsen på koncernniveau. Risikoen på koncernniveau afviger kun marginalt fra moderselskabsniveauet, idet risici i datterselskaberne udelukkende vedrører ejendomme og ejendomsfinansiering, og ikke adskiller sig fra den risiko, som moderselskabet har på sine ejendomsbesiddelser.

Risikostyring generelt

En meget stor del af indtjeningen i et pengeinstitut oprinder fra risici, som instituttet bevidst har påtaget sig, såsom udlån til kunder, garantistillelse, køb af værdipapirer eller opførelse af ejendomme. De forskellige risici er alle påvirket af samfundsmæssige elementer, som kan være mere eller mindre forudsigelige. Derfor er det vigtigt, at kunne identificere, analysere og styre de risici der påtages, så der ikke opstår uforudsete tab.

Bestyrelsen har derfor fastlagt overordnede risikopolitikker og -rammer til styring af de risici, som sparekassen er eksponeret over for i sin egenskab som markedsdeltager. Rammerne er udstukket således, at sparekassen kan værne om soliditeten samtidig med, at der er plads til handlefrihed, og sparekassen samtidig kan være en attraktiv og pålidelig samarbejdspartner.

Direktionen er den øverste daglige ledelse og agerer inden for de specifikke rammer, der udstikkes i direktionsinstruksen. Direktionen fastlægger operative politikker for, og fører tilsyn med, koncernens risikostyring. Derudover rapporterer direktionen om koncernens risici til bestyrelsen, ligesom den godkender væsentlige, forretningsmæssige dispositioner, herunder kreditbevillinger op til en specifik grænse.

Sparekassens risikostyring behandles endvidere i sparekassen revisions- og risikoudvalg. Dette udvalg består af medlemmer af sparekassens bestyrelse. Udvalget har til opgave at gennemgå regnskabs-, revisions- og sikkerhedsmæssige forhold, samt at overvåge sparekassens interne kontrol- og risikostyringssystemer. Udvalget rådgiver endvidere bestyrelsen om sparekassens overordnede, nuværende og fremtidige, risikoprofil og -strategi, samt bistår den øvrige bestyrelse med at sikre, at bestyrelsens risikostrategi implementeres.

Sparekassen har i henhold til lovgivningen etableret en risikostyringsfunktion og udpeget en overordnet leder med specifikt ansvar for risikostyringsfunktionen til risikoansvarlig. Det er organisatorisk sikret, at den risikoansvarlige kan være tilstrækkelig uafhængig af sparekassens funktioner til, at den risikoansvarliges opgaver kan udføres betryggende. Risikostyringsfunktionen udarbejder efter behov og mindst en gang årligt en rapport til bestyrelsen om sparekassens risikostyring. Den risikoansvarlige kan i relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen, når specifikke risikopåvirkninger påvirker eller kan påvirke sparekassen.

Der er for risikostyringsfunktionen udarbejdet en af direktionen godkendt instruks. Den risikoansvarlige udarbejder hvert år en plan for de risikoområder, funktionen vil sætte særligt fokus på. Planen godkendes af direktionen.

Den risikoansvarlige bistår risikoudvalget med information. Den risikoansvarlige er udpeget af direktionen og refererer med ovennævnte undtagelser til direktionen. Afskedigelse af den risikoansvarlige skal godkendes af sparekassens bestyrelse.

Risikotyper

Sparekassen er eksponeret over for en række risici, som styres af forskellige dele af organisationen. De væsentligste risici er:

- Kreditrisiko
- Markedsrisiko
- Operationel risiko
- Likviditetsrisiko

Kreditrisiko

Kreditrisikoen er risikoen for, at låntager ikke kan opfylde sine forpligtelser. Sparekassens udlån og garantistillelse er jævnt fordelt mellem privatkunder og mindre/mellemstore erhvervs-kunder inden for mange forskellige sektorer. Rammerne for sparekassens kreditrisiko fastsættes af bestyrelsen og udmøntes dels i en kreditinstruks til direktionen og dels i en generel kreditpolitik. Bevillingsrammer er uddelegeret af direktionen til relevante personer. Sparekassens kreditafdeling er i dagligdagen ansvarlig for styring af sparekassens kreditpolitik og kreditrisiko. Kreditafdelingen klargør bevillinger, som overstiger bevillingsbeføjelserne i afdelingsnettet, til den endelige bevillingsbehandling i direktionen og/eller bestyrelsen.

Al kreditgivning beror på en tilbunds-gående økonomisk indsigt hos kunden. I Sparekassen Vendsyssel og de øvrige selskaber i koncernen, anvendes der ikke Credit Score-modeller.

Kreditrisiko på ikke finansielle modparter

Det operationelle ansvar for styringen af sparekassens kreditrisiko på ikke finansielle modparter varetages af sparekassens kreditafdeling. Krediteksponeringen overvåges i kreditafdelingen og af direktionen. Sparekassen følger løbende alle signifikante udlån på individuel basis og øvrige udlån via opståede objektive indikationer for værdiforringelser (OIV), der kan give problemer med eksponeringen. Der rapporteres løbende herom til sparekassens ledelse.

Kreditpolitik

Der er udfærdiget en udførlig kreditpolitik. Kreditpolitikken er vedtaget af bestyrelsen. Kreditpolitikken skal sikre, at der sker en balancering mellem indtjening og risiko. Sparekassens primære kundegrupper er privat- og landbrugskunder samt små og mellemstore erhvervsvirksomheder i de markedsområder, hvor sparekassen selv er repræsenteret ved en afdeling. For kunder, geografisk placeret uden for sparekassens primære område, forudsættes det, at disse har en anden tilknytning til sparekassen. Sparekassen ønsker ikke enkelteksponeringer, der er så store, at et tab på disse vil kunne true sparekassens eksistens.

Opfølgning og styring

Den centrale kreditafdeling overvåger løbende udviklingen i eksponeringernes kreditbonitet. Der gennemføres en løbende og systematisk kontrol af hele sparekassens eksponeringsportefølje. For eksponeringer der udvikler sig negativt, udarbejder kreditafdelingen en særskilt handlingsplan. Dette sker i samarbejde med den kundeansvarlige. Vurderingen af, om der er OIV på et udlån eller en garanti, sker i kreditafdelingen, som endvidere foretager en beregning på størrelsen af en eventuel nedskrivning.

Svage engagementer

Individuelle nedskrivninger på kundeeksponeringer foretages, når det er sandsynligt ud fra objektive kriterier, at kunden ikke vil være i stand til helt eller delvist at tilbagebetale lån eller kreditter. I den interne risikostyring og rapportering arbejdes med en mere vidtgående definition af risiko end nedskrivningsbeløbene. For yderligere definition henvises til afsnittet "Solvens reservation".

Opfølgning over for svage eksponeringer og overførsel af eksponeringer til retslig inkasso foretages i kreditafdelingen. Det vurderes i hver enkelt sag, om sagsbehandlingen af en nødlidende eksponering skal ske i kreditafdelingen eller overføres til en af de advokater, der samarbejdes med på området. Sikkerheder i forbindelse med en nødlidende eksponering forsøges realiseret så tidligt i forløbet som muligt, for at sikre værdierne bedst muligt. Det er kun undtagelsesvist, at sparekassen indgår aftale om overtagelse af aktiver i forbindelse med nødlidende eksponeringer. Såfremt dette sker, forsøges aktiverne videresolgt hurtigst og bedst muligt.

Risikospredning

Branchemæssig fordeling af koncernens udlåns- og garantiportefølje fremgår af oversigten nedenfor. Udlån og garantiforpligtigelser til landbrug, fiskeri og skovbrug udgør den største enkeltstående branche. Sparekassens primære markedsområde er kendetegnet ved, at landbruget er et dominerende erhverv, hvorfor det også er naturligt, at sparekassens andel af udlån og garantiforpligtigelser til dette erhverv er væsentligt i den samlede balance.

Sparekassen er i forbindelse med sit medejerskab af realkreditinstituttet DLR Kredit A/S yderligere eksponeret over for branchen. Sparekassens ejerandel af DLR Kredit A/S udgør ultimo 2016 i alt 381,2 mio. kr., hertil kommer 2 obligationsudstedelser (Seniorlån) for i alt 92,4 mio. kr.

Koncernen, Sparekassen Vendsyssel

Relativ fordeling af udlån, tilgodehavender og garantier	2016		2015	
	%	mio. kr.	%	mio. kr.
Efter nedskrivninger / hensættelser				
Offentlige myndigheder.....	0,0	0,2	0,0	0,2
Erhverv, herunder:				
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri.....	14,4	1.784,3	14,9	1.727,9
Industri og råstofudvinding.....	2,1	255,4	2,2	248,1
Energiforsyning.....	2,4	293,8	2,5	295,3
Bygge- og anlægsvirksomhed	2,8	350,6	2,8	324,2
Handel.....	3,9	478,3	3,8	441,1
Transport, hoteller og restauranter.....	1,9	229,8	2,0	233,5
Information og kommunikation.....	0,3	33,2	0,3	34,7
Finansiering og forsikring.....	3,0	373,7	3,3	379,8
Fast ejendom.....	10,4	1.293,2	10,5	1.212,5
Øvrige erhverv.....	5,4	668,2	6,2	722,3
Erhverv i alt	46,6	5.760,7	48,5	5.619,4
Private	53,4	6.637,7	51,5	5.968,2
I alt	100,0	12.398,6	100,0	11.587,8

Udlån og garantiforpligtigelser til "Fast ejendom" består bl.a. af udlån til et betydeligt antal kommanditselskaber, hvor der dels er lagt vægt på finansiering af et solidt og afkastgivende aktiv, og dels på nogle formuende kommanditister, som i alle tilfælde hæfter for sparekassens udlån.

Sparekassen har i mange år haft et ønske om på sigt at have en ligelig fordeling mellem eksponeringer til erhvervs- og privatkunder. Det er derfor tilfredsstillende at se, at den procentuelle andel vedr. privatkunder er steget fra 47,2 i 2014 til 51,5 i 2015 og yderligere steget til 53,4 i 2016. Der er historisk set lavere tab på privatkunder end på erhvervs-kunder, og det er derfor positivt at se denne udvikling.

I sparekassens kreditpolitik fremgår det, at der altid skal etableres de bedst opnåelige sikkerheder. Ved kreditgivning til privatkunder er de vigtigste sikkerhedstyper: fast ejendom, biler og værdipapirer. Ved kreditgivning til erhvervs-kunder er de vigtigste sikkerhedstyper: driftsmidler, fast ejendom, kautioner, indeståender og værdipapirer samt omsætningsaktiver.

Store eksponeringer

Eksponeringer, opgjort i henhold til CRD IV-reglerne, som er større end 10 % af sparekassens kapitalgrundlag, og derved klassificeres som store eksponeringer, overvåges løbende. Ultimo 2016 har sparekassen ingen eksponeringer, som udgør mere end 10 % af kapitalgrundlaget.

Solvens reservation

Nedskrivningsreglerne i henhold til §§ 51 – 54 i bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter, hvoraf det fremgår, at der kun kan nedskrives, når der foreligger OIV, betyder, at ikke alle sparekassens kreditrisici afspejles i tab og nedskrivninger. Derfor foretager sparekassen en separat opgørelse af den interne risiko beregnet ud fra den enkelte eksponerings størrelse, værdien af eventuelt stillede sikkerheder, samt en forsigtig vurderet fremtidig betalingsevne.

Derudover laver sparekassen løbende en vurdering af øvrige svage eksponeringer, hvor der endnu ikke er OIV. Vurderingerne baseres på et forsigtighedsprincip.

Pengeinstitutter skal løbende opgøre deres individuelle solvensbehov. I det individuelle solvensbehov indgår kreditrisikoen som en betydelig faktor, hvorfor der løbende skal ske en opgørelse af risici på de største og svageste kundeeksponeringer.

Sparekassen Vendsyssel anvender 8+ metoden til opgørelse af det individuelle solvensbehov. I 8+ metoden skal der reserveres 8 % af de vægtede poster til individuelt solvensbehov. Hertil reserveres den udækkede og ikke-nedskrevne del af de eksponeringer, der er større end 2 % af kapitalgrundlaget efter fradrag, og som udviser OIV eller væsentlige svaghedstegn, uden der dog er indtruffet OIV. Herudover har sparekassen, qua den store eksponering mod landbrugssektoren, indregnet et samlet beløb på landbrugseksponeringer, der enkeltvis er mindre end 2 % af kapitalgrundlaget.

Af det samlede solvensbehov på i alt 1.240,7 mio. kr. udgør kreditrisici ud over 8 % af de risikovægtede poster i alt 219,0 mio. kr.

Den samlede korrektivkonto vedr. udlån og garantier udgør ultimo 2016 i alt 1.374,1 mio. kr., og der er således afsat i alt 1.593,1 mio. kr. til afdækning af sparekassens kreditrisiko. På landbrugsengagementer

udgør den samlede korrektivkonto ultimo 2016 i alt 715,3 mio. kr., hvilket svarer til 28,6 % af de samlede udlån og garantier til segmentet.

Beløb i mio. kr.	Udlån og garantier før nedskrivning / hensættelse	Individuelle nedskrivninger og hensættelser	Gruppevise nedskrivninger	Branchens akkumulerede nedskrivnings- procent
Branche				
Offentlige myndigheder	0,2	0,0	0,0	0,0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	2.499,6	705,9	9,4	28,6
Industri og råstofudvinding	268,0	11,0	1,6	4,7
Energiforsyning	315,3	21,5	0,0	6,8
Bygge- og anlægsvirksomhed	396,6	43,8	2,1	11,6
Handel	524,1	43,9	1,9	8,7
Transport, hoteller og restauranter	264,1	33,0	1,3	13,0
Information og kommunikation	33,4	0,1	0,1	0,6
Finansiering og forsikring	401,7	25,9	2,0	6,9
Fast ejendom	1.347,3	49,2	4,9	4,0
Øvrige erhverv	743,4	72,8	2,5	10,1
Erhverv i alt	6.793,4	1.007,1	25,8	15,2
Private	6.978,6	320,5	20,7	4,9
I alt	13.772,3	1.327,6	46,5	10,0

Individuelle nedskrivninger

Som følge af erhvervsstrukturen i det markedsområde, hvori sparekassen opererer, har sparekassen betydelige udlån og garantier til landbruget. Disse udlån udgør i alt 2.499,6 mio. kr., svarende til 18,1 % af de samlede udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser. De tilsvarende tal ultimo 2015 er 2.381,7 mio. kr., svarende til 18,4 % af de samlede udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser.

Samlet set vurderes porteføljen at være solid og præget af en tilfredsstillende spredning på produktionsgrene, illustreret i nedenstående opstilling. I forbindelse med den årlige gennemgang af eksponeringer er der, i henhold til regnskabsreglerne, foretaget en vurdering af nedskrivningsbehovet for de eksponeringer, der udviser OIV.

Udlån til landbrug fordelt på produktionsgrene (før nedskrivninger / hensættelser)	% af udlån til landbrug	% af ud- lån i alt
Mælkeproduktion	39,5	7,2
Svineproduktion	29,2	5,3
Planteavl	12,3	2,2
Fiskeri	2,2	0,4
Skovbrug/jagt	1,7	0,3
Minkavl	6,0	1,1
Fjerkræproduktion	1,9	0,3
Øvrige (bl.a. fritidslandbrug)	7,2	1,3
I alt	100,0	18,1

De væsentligste værdier i et landbrug er jord og driftsbygninger. Ved værdiansættelsen af de enkelte landbrugs aktiver anvendes som udgangspunkt de HA-priser på jorden, som er anvist af Finanstilsynet. For Vendsyssel gælder f.eks., at jordprisen medtages som udgangspunkt til tkr. 145/HA på EU-støtteberettiget

jord og tkr. 80/HA på anden jord. Den reelle pris på landbrugsjord er afhængig af udbud og efterspørgsel. Der vil derfor være en usikkerhed for værdiansættelse af jordværdierne i det enkelt landbrug, når der generelt anvendes de af Finanstilsynet anviste jordpriser. Hvor der foreligger en konkret vurdering foretaget af valuar/mægler, anvender sparekassen denne vurdering. I forholdet omkring værdiansættelse af driftsbygninger anvender sparekassen generelt standarden anvist af Lokale Pengeinstitutter. Denne standard tager udgangspunkt i alderen på produktionsapparat (inventar og bygninger) og vedligeholdelsesstanden. Sidstnævnte er i vid udstrækning ud fra en subjektiv vurdering, hvorfor der også i værdiansættelsen af driftsbygninger kan være en vis usikkerhed.

For de primære produktionsgrene "Mælkeproducenter" og "Svineproducenter" startede 2016 med lave afregningspriser på grund af stop for import af svinekød i Rusland, samt en meget lav efterspørgsel efter mejeriprodukter i Kina. I 2. kvartal 2016 og fremefter steg svinenoteringen, så der generelt forventes bedre resultater for svinesektoren end realiseret i 2015. I 4. kvartal 2016 steg afregningsprisen for mælk markant, og niveauet ventes at give acceptable resultater i driftsgrenen i 2017. Da prisstigningen kom relativt sent i 2016 og fra et historisk lavt niveau, er forventning fortsat, at mælkeproducenterne generelt leverer regnskaber for 2016 med underskud på driften.

Udsigterne for 2017 er således betydeligt bedre end ved indgangen til 2016. Med de nuværende afregningspriser for både svinekød og mælk forventes et rentabelt landbrugserhverv for hele 2017. Prognoserne er udarbejdet af landbrugets egen organisation, SEGES. Disse prognoser er generelt grundlaget i landbrugsbudgetter.

Minkavlerne har til gengæld oplevet en lav afregningspris for deres skind igennem 2016, og der må forventes resultater, som vil vise underskud. Til gengæld er langt de fleste minkavlere velkonsoliderede, og har forudsætningerne for at kunne klare en periode med vigende indtjening. I starten af 2017 er skindpriserne på pelsauktionerne let stigende, men fortsat med priser, som vil udfordre rentabiliteten hos mange minkproducenter.

Indtjeningskrisen i landbruget har nu stået på i adskillige år, og i takt med faldende jordpriser har mange i erhvervet oplevet såvel anstrengt likviditet som formueforhold tæt på 0 eller negativt. Likviditeten i 2017 ser dog markant bedre ud for såvel svineproducenter som mælkeproducenter, og langt de fleste budgetter indikerer en mulighed for markante gældsnedbringelser på såvel realkreditlån som efterfinansieringen. Sammenholdt med en fortsat effektiv omkostningsstyring og tilbageholdenhed med investeringer gør, at landbruget som helhed for første gang i mange år ser ud til, at kunne reducere gældsandelen.

Det er ledelsens vurdering, at der i de bogførte nedskrivninger og i kreditreservationen i det væsentligste er taget højde for de tab, der måtte opstå som følge af landbrugets nuværende situation.

Den samlede korrektivkonto til branchen for landbrug, fiskeri, jagt og skovbrug udgør 715,3 mio. kr. ultimo 2016 mod 653,8 mio. kr. ultimo 2015.

På privatkunder er der foretaget individuelle nedskrivninger, hvis kunden har misligholdt forpligtelser, eller der er markant negativ formue og et utilstrækkeligt rådighedsbeløb til at kunne afvikle denne negative formue over en rimelig periode. Der er indregnet en aktuel vurdering af værdien af de stillede sikkerheder i nedskrivningsberegningen.

Gruppevise nedskrivninger

De gruppevise nedskrivninger af udlånsporteføljer foretages, når objektive indikationer viser værdiforringelse af udlånsporteføljerne. Til beregning af disse gruppevise nedskrivninger anvendes en matematisk og statistisk metode, som er udarbejdet af brancheforeningen Lokale Pengeinstitutter, der endvidere vedligeholder og udvikler modellen. Der opereres med 11 grupper, som er fordelt på én gruppe af offentlige myndigheder, én gruppe af privatkunder og ni grupper af erhvervskunder, hvor erhvervskunderne er opdelt efter branche.

Modellen er verificeret som valid af Finanstilsynet og sparekassen har vurderet, at modellens estimater passer på egne forhold. Til beregning af de gruppevise nedskrivninger indgår en række objektive faktorer som f.eks. tal for arbejdsløshed, udviklingen i boligpriser, renteutvikling, tvangsauktioner, konkurser, brændstofpriser m.fl.

Rentenustillede udlån

Rentenustillede udlån er ultimo 2016 indregnet i balancen med i alt 175,2 mio. kr. Ultimo 2015 udgjorde beløbet 248,2 mio. kr. Der nedskrives på alle eksponeringer, som er helt eller delvist rentenustillede. Nedskrivningerne på rentenustillede udlån udgør 571,2 mio. kr. Ikke i alle tilfælde er alle sikkerheder realiserede, og det vurderes, at eksponeringerne er tilstrækkelige nedskrevet.

Realiserede tab

I 2016 har sparekassen konstateret tab på 242,2 mio. kr. Af de samlede tab var der nedskrevet eller hensat i alt 235,4 mio. kr.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for, at markedsværdien af sparekassens aktiver og passiver ændrer sig som følge af ændringer i markedsf forhold. I sparekassens markedsrisiko indgår rente-, aktie- og valutarisiko. Bestyrelsen fastlægger de overordnede politiske rammer og principper for risikostyringen. Herudover modtager bestyrelsen løbende rapportering om udviklingen i risici, samt udnyttelsen af de tildelte risikorammer. Sparekassens grundlæggende politik vedr. markedsrisiko er, at sparekassen ikke vil påtage sig markedsrisici, der kan få indflydelse på sparekassens handlefrihed.

Sparekassen Vendsyssel har for hver risikotype, inden for markedsrisikoen, fastsat konkrete rammer for, hvilke risici sparekassen må påtage sig. Det indgår således i risikovurderingen, at der skal være et fornuftigt og balanceret forhold mellem risici og afkast. Sparekassens samlede markedsrisiko styres på baggrund af instruks fra bestyrelsen til direktionen. Både direktionen og bestyrelsen modtager løbende rapportering om sparekassens markedsrisici.

Markedsrisici i koncernen excl. sparekassen består af følgende:

Spar Pantebrevsinvest:

Renterisiko på selskabets aktiver (udlån til kunder udstedt i DKK og EUR) samt indirekte renterisiko på overtagne ejendomme.

Ejendomsselskabet Vendsyssel samt Gl. Industrivej:

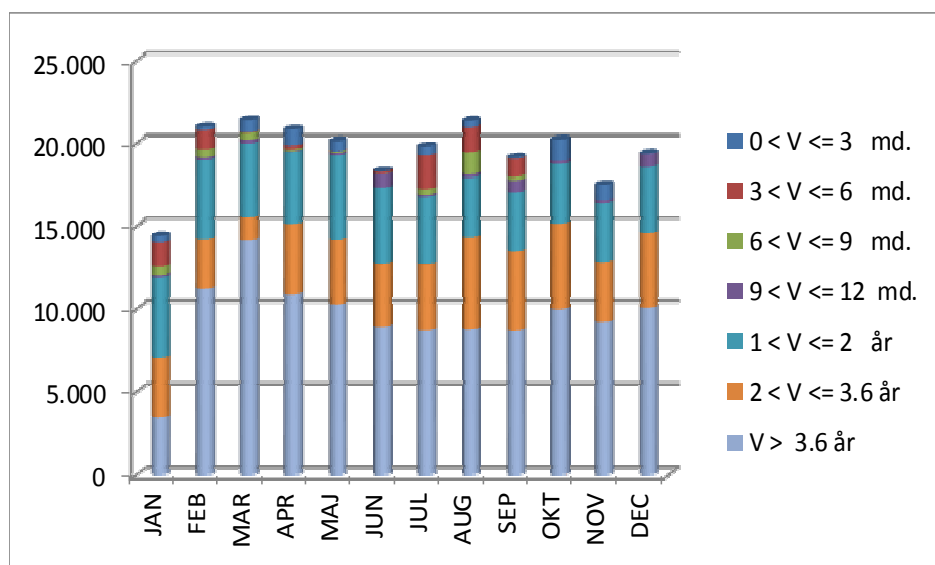
Renterisiko på fastforrentet gæld til realkreditinstitutter samt indirekte renterisiko på ejendomsbesiddelser.

Renterisiko

Den samlede renterisiko, dvs. tab eller gevinst for koncernen, hvis renten ændres med 1 procentpoint, udgør 0,4 mio. kr. svarende til 0,02 % af kernekapitalen efter fradrag. Størstedelen af renterisikoen stammer fra obligationsbeholdningen, primært danske realkreditobligationer, fastforrentet funding og i mindre grad fra fastforrentede ind- og udlån.

Renterisikoen vurderes løbende ud fra sparekassens forventninger til den konjunkturmæssige situation og de makroøkonomiske forhold.

Renterisikoen styres overordnet på baggrund af instruks fra bestyrelsen til direktionen. Sparekassens renterisiko styres i dagligdagen af økonomiafdelingen, som rapporterer månedligt om renterisikoens sammensætning til sparekassens bestyrelse og direktion. Renterisikoen i koncernen excl. sparekassen rapporteres ikke med faste intervaller, idet alle positioner er udenfor handelsbeholdningen og er derfor resultatet af en strategisk beslutning om, hvordan selskaberne skal drives. Den samlede renterisiko i koncernen excl. sparekassen er meget begrænset i forhold til koncernens samlede kapitalforhold.

Tabel 1: Renterisiko i handelsbeholdningen 2016 (1.000 kr.)

Gennemsnittet af den samlede renterisiko opgjort pr. måneds ultimo på moderselskabsniveau er i 2016 opgjort til 0,7 % af kernekapitalen efter fradrag.

Ejendomsrisiko (indirekte renterisiko)

Koncernens ejendomsportefølje består af både domicil- og investeringsejendomme, samt enkelte overtagne ejendomme. Sparekassen beskæftiger sig ikke med ejendomshandel som et led i den daglige drift. Investeringsejendommene i porteføljen er anskaffet til udlejningsformål. Ejendomsrisiko er risikoen for, at der bliver prisfald på fast ejendom. Ejendomsrisikoen kan betragtes som en indirekte renterisiko, idet ejendomsmarkedet bl.a. er følsomt overfor ændringer i renteniveauet. Hele koncernens ejendomsportefølje bliver minimum 1 gang årligt gennemgået med henblik på korrekt værdiansættelse.

Der laves en afkastberegning på hver enkelt ejendom. Det tilstræbes at alle domicil- og investeringsejendomme vurderes af en ekstern uafhængig part hvert 3. år.

Valutarisiko

Koncernen påtager sig ikke større risici i valutamarkedet for egen regning. Den samlede valutaposition (valutaindikator 1) udgør 12,9 mio. kr., svarende til 0,6 % af kernekapitalen (Tier 1). Valutarisikoen består hovedsageligt af positioner i EUR og i mindre omfang CHF, SEK og USD. Den væsentligste del af valutarisikoen vedrører udlån til kunder, samt mellemværender med andre kreditinstitutter. Valutarisikoen i moderselskabet styres på baggrund af instruks fra bestyrelsen til direktionen. Direktionen modtager løbende rapportering herom.

Aktierisiko

En del af sparekassens aktiver består af aktier, som generelt vurderes, at have større risici end obligationer. Det er dog sparekassens strategi, at investeringer i værdipapirer primært sker med baggrund i likviditetsstyringen og ikke som spekulation. Sparekassens aktiebesiddelser er således primært af strategisk karakter, hvorfor disse ikke handles aktivt. Handelsbeholdningen, som omfatter børsnoterede aktier og investeringsforeningsbeviser, udgør knap 3,6 mio. kr.

Aktier, der anses for at være uden for handelsbeholdningen og af strategisk karakter, udgør samlet 794,7 mio. kr. Heraf udgør noterede aktier (primært ejerandele i sektorselskaber) 699,0 mio. kr. De største besiddelser i sektorrelaterede aktier er DLR Kredit A/S (381,2 mio. kr.) og Sparinvest Holding SE (83,7 mio. kr.). Børsnoterede aktier udenfor handelsbeholdningen udgør 95,7 mio. kr.

Af ovennævnte beløb udgør andelen af aktier udstedt af lokale virksomheder 19,3 mio. kr.

Likviditetsrisiko

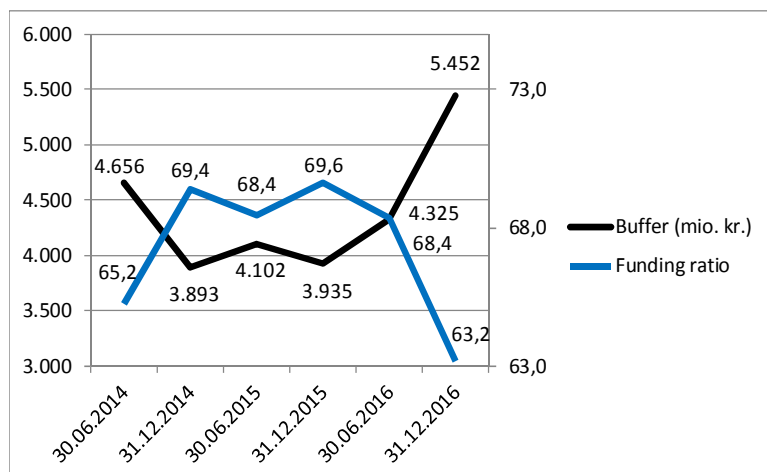
Sparekassens finansiering sker via indlån, garantkapital fra kunder, sparekassens øvrige egenkapital og kun i beskedent omfang via interbankmarkedet. Det er sparekassens strategiske målsætning, at udlån til kunder skal kunne finansieres via kunders indlån og garantkapital. Denne målsætning er opfyldt.

Kapitalfremskaffelse på interbankmarkedet foretages via optagelse af traditionelle lån i andre kreditinstitutter, udstedelse af obligationer og via efterstillet kapital. Sparekassens likvide beredskab styres ved opretholdelse af tilstrækkelige likvide midler, likvide værdipapirer og tilstrækkelige kreditfaciliteter.

Det likvide beredskab fastlægges med henblik på at sikre et stabilt og tilstrækkeligt likviditetsniveau, således sparekassen rettidigt kan honorere de betalingsforpligtelser, som aktivitetsniveauet medfører.

Funding ratio i relation til Tilsynsdiamanten

Figur 2: Fundingration vs. kravet iht. Tilsynsdiamanten

Sparekassen Vendsyssel har altid overholdt alle pejlemærker i Tilsynsdiamanten – også før værdierne blev et reelt krav i 2012. Funding ratio værdien har ligget stabilt i niveauet 63-70 siden medio 2014 jf. højre akse på ovenstående figur. Figuren viser endvidere hvor mange mio. kr., der er mellem udlån og den arbejdende kapital jf. opgørelsesmetoden. Det ses derfor, at der er godt luft til grænseværdien på 100.

Stigningen i funding ratioen i 2. halvår 2014 skyldes primært, at lånefaciliteten på 500 mio. kr. i Nationalbanken ikke længere kan indregnes, samt indfrielse af den hybride statslige kernekapital på 235 mio. kr. Den store buffer i 2 halvår 2016 skyldes en stigning i den arbejdende kapital, heraf på baggrund af stigende indlån, indlån i puljer og nyudstedt supplerende kapital (Tier 2) på nominelt 375 mio. kr. Det har siden introduktionen af Tilsynsdiamanten været en bevidst strategi, at Funding ratioen ligger i det nuværende niveau, idet en forbedring blot vil forringe sparekassens driftsresultat, hvor den nuværende buffer er uproblematisk.

Det har været sparekassens politik, at likviditetsreserven som minimum skal udgøre 75 % mere end kravet i § 152 stk. 1, nr. 2 i lov om finansiel virksomhed. Overdækningen i forhold til lovkravet udgør 188,4 % ultimo året. Dette svarer til en overdækning på 2,9 mia. kr.

Det er sparekassens politik, at den beregnede LCR skal være 50 % højere end lovkravet, hvilket vil sige minimum $(70 \% \times 150 \%) = 105 \%$ i 2016. Ultimo 2016 er LCR for sparekassen beregnet til 239,2 %. Sparekassens beholdning af meget likvide aktiver er 1,9 mia. kr. og den forventede udgående nettopengestrøm i et finansielt stress-scenarie er knap 0,8 mia. kr. Forholdet mellem disse to tal giver den beregnede LCR. Sparekassen er således særdeles likvid og opfylder allerede nu det lovkrav, som vil være gældende ved fuld indfasning i 2018.

Ultimo 2016 udgør de 10 største indlån samlet set 4,0 % af det samlede indlån ekskl. puljer. Sparekassens likviditet er således ikke baseret på enkelte store indlån.

Sparekassen har i 2016 indfriet to seniorlån. I februar og september er der således indfriet seniorlån på henholdsvis 125 og 300 mio. kr. I december 2016 har sparekassen udstedt et nyt ansvarligt lån på kr. 375

mio. kr., hvilket har styrket likviditeten yderligere – den primære årsag til udstedelse af dette lån er alene af kapitalmæssig karakter.

I 2017 forventes sparekassen at indfri et ansvarligt lån på 170 mio. kr. Herefter har sparekassen ingen funding, som forfalder i 2017.

Direktionen og bestyrelsen modtager løbende rapportering om likviditetssituationen.

Operationelle risici

Den operationelle risiko er den risiko, der er forbundet med at eksistere som pengeinstitut. Et økonomisk tab som følge af operationelle risici vil typisk, kunne placeres i en af følgende kategorier:

- Menneskelige eller systemmæssige fejl.
- Utilstrækkelige eller fejlagtige interne procedurer og processer.
- Eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Årsagen til tabet kan f.eks. være fejlagtig eller manglende overholdelse af forretnings- og/eller arbejdsprocedurer, fejl eller nedbrud i teknisk udstyr eller software, kriminelle handlinger, brand og lign.

Tab som følge af operationelle risici vil derfor typisk være enkeltstående tilfælde, idet der vil blive analyseret på begivenheden og iværksat foranstaltninger til imødegåelse af fremtidige tilfælde. Eksempelvis anskaffelse af yderligere / nyere sikringssystemer i en filial efter et røveri.

Der er udarbejdet forretningsgange, IT sikkerhedsprocedurer mv. i sparekassen. Disse udvikles og forbedres løbende for at sikre sparekassen bedst muligt mod tab pga. operationelle risici. Finanstilsynet aflægger en rapport efter hvert ordinært tilsyn om eventuelle mangler i organisationen, forretningsgange mv. Eventuelle fejl/mangler udbedres i sparekassen umiddelbart herefter. Foreningen af Lokale Pengeinstitutter udsender jævnligt forslag til implementering af lovkrav i organisationen mv. Disse forslag sammenholdes med egne løsninger med henblik på endelig implementering af den mest optimale løsning.

Rapportering

Der rapporteres til direktion og bestyrelse vedr. de forskellige risikoområder, alt afhængig af den underliggende volatilitet og sparekassens eksponering indenfor det enkelte område. Der rapporteres dagligt til direktionen vedr. likviditeten på moderselskabsniveau, idet der er store udsving fra dag til dag. Direktionen orienteres endvidere dagligt om den aktuelle balancesammensætning, for at kunne planlægge kapitalfremskaffelse mv. ud fra de kendte fremtidige ændringer til balancesammensætningen.

I henhold til instruksen fra sparekassens bestyrelse til direktionen rapporteres der månedligt til bestyrelse om nøgletal for renterisiko, valutarisiko, aktierisiko, solvens og overdækning i henhold til lov om likviditet. Endvidere orienteres bestyrelsen månedligt om overtræk større end DKK 300.000.

Kapitalgrundlag

For en afstemning mellem den regnskabsmæssige egenkapital og kapitalgrundlaget i henhold til kapitaldækningsreglerne henvises til note 26 på side 63 i årsrapport 2016. Der henvises til årsrapportens side 26 for en specifikation af egenkapitalen pr. 31. december 2016. Af den samlede egenkapital udgør garantkapitalen 1.170,7 mio. kr. Bestemmelserne vedr. garantkapitalen er beskrevet i sparekassens vedtægter, der kan ses på sparekassens hjemmeside. For en beskrivelse af de efterstillede kapitalindskud henvises til note 25 på side 62 i årsrapport 2016.

Kapitalgrundlag i forhold til kapitalkrav

I henhold til lovgivningen skal kapitalen minimum udgøre 8 % af de risikovægtede eksponeringer (det hårde krav) før evt. tillæg jf. beregningen af det individuelle solvensbehov. Det hårde krav på 8 % indeholder endvidere minimumskrav til den egentlige kernekapital (CET 1) på 4,5 % og kernekapitalen i alt på 6,0 %. Nedenstående tabel viser koncernens faktiske kapitalforhold sammenlignet med ovenstående hårde krav.

Beløb i 1.000 kr.	Realiseret % 31.12.2016	Lovkrav i % 31.12.2016	Overskydende Kapital i %	Realiseret 31.12.2016	Lovkrav pr. 31.12.2015	Overskydende Kapital
Egentlig kernekapital	16,0 %	4,5 %	11,5 %	1.991.365	561.795	1.466.300
Kernekapital	16,0 %	6,0 %	10,0 %	1.991.365	749.060	1.242.305

Kapitalprocenten er ultimo 2016 beregnet til 20,5 % for såvel moderselskabet som koncernen.

Kapitalinstrumenter omfattet af overgangsordningen

Koncernen har ultimo 2016 i alt 3 efterstillede kapitalindskud, der er udstedt i 2012, 2013 og 2016. Udstedelserne der er på hhv. 170 mio. kr., 83 mio. kr. og 375 mio. kr. overholder kravene i henhold til CRD IV og kan indregnes fuldt ud i kapitalgrundlaget.

Kapitalkrav

Den interne proces

I henhold til lovgivningen fastsætter bestyrelsen og direktionen sparekassens og koncernens internt opgjorte solvensbehov. Direktionen og bestyrelsen har kvartalsvise drøftelser omkring fastsættelse af solvensbehovet. Drøftelsen tager udgangspunkt i et notat udfærdiget af de ansvarlige for økonomi- og kreditfunktionerne. Notatet indeholder forslag til størrelsen på solvensbehovet, herunder forslag til valg af stressvariabler, stressniveauer og eventuelle risikoområder. Direktionen udfærdiger herefter i samarbejde med økonomi- og kreditcheferne det endelige oplæg til drøftelse på bestyrelsesmødet. På baggrund af denne drøftelse træffer direktionen og bestyrelsen herefter i fællesskab afgørelsen om fastsættelse af det individuelle solvensbehov og nødvendige kapitalgrundlag i henhold til § 124, stk. 1 og 4.

Metode

Sparekassens metode til vurdering af, hvorvidt den interne kapital er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter (solvensbehovet) følger sparekassens ICAAP.

I ICAAP'en identificeres de risici, som sparekassen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres, f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endeligt vurderes hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Den interne kapital (solvensbehovet) opgøres i henhold til kreditreservationsmodellen (8+ modellen), der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i sparekassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgetter.

Finanstilsynet har udstedt "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter". Derudover har Lokale Pengeinstitutter udsendt en solvensbehovsmodel. Både Finanstilsynets vejledning og Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel bygger på 8+ modellen, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 % af den samlede risikoeksponering (søjle I kravet) med tillæg for risici og forhold, der ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen. I Finanstilsynets vejledning opstilles der endvidere benchmarks for, hvornår Finanstilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Det er ledelsens vurdering, at opgørelsen af det nødvendige solvensbehov er tilstrækkelig til at dække sparekassens risici, når der tages udgangspunkt i førnævnte skabelon og vejledning.

Solvensmæssig målsætning og internt opgjort solvensbehov

I sparekassen er der en intern målsætning om, at den overskydende egentlige kernekapital (CET 1) til enhver tid mindst skal udgøre 2 %-point ved fuldt indfasede buffere som i 2019 maksimalt kan udgøre 5 %-point. I 2016 udgør bufferkravet i alt 0,625 %-point. Idet konjunkturudligningsbufferen er 0 % i forhold til det maksimale 1 %-point.

Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m.

Det nødvendige kapitalgrundlag og opgjorte solvensbehov pr. 31. december 2016 er beregnet med udgangspunkt i nedenstående model:

Individuelt solvensbehov pr. 31.12.2016	1.000 kr.	%
Den samlede risikoeksponering	12.484.334	
1) Søjle I kravet (8 % af den samlede risikoeksponering)	998.747	8,0
+ 2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0,0
+ 3) Udlånsvækst (Kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	0	0,0
+ 4) Kreditrisici:		
4a) Kreditrisici på store kunder med finansielle problemer	122.602	0,98
4b) Øvrige kreditrisici	50.000	0,40
4c) Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer	21.118	0,17
4d) Koncentrationsrisiko på brancher	25.301	0,20
+ 5) Markedsrisici:		
5a) Renterisici	22.954	0,18
5b) Aktierisici	0	0,0
5c) Valutarisici	0	0,0
+ 6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0,0
+ 7) Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)	0	0,0
+ 8) Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0,0
+ 9) Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0,0
+ 10) Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0,0
Kapitalbehov / Solvensbehov i alt	1.240.722	9,94
- Heraf til kreditrisici (4)	219.021	1,75
- Heraf til markedsrisici (5)	22.954	0,18
- Heraf til operationelle risici (7)	0	0,0
- Heraf til øvrige risici (2+3+6+8+9)	0	0,0
- Heraf tillæg som følge af lovbestemte krav (1+10)	998.747	8,00
Den samlede risikoeksponering	12.484.334	
Kapitalgrundlag / Kapitalprocent	2.557.932	20,5
Kapitaloverdækning	1.318.210	10,6

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter sparekassens opfattelse dækkende for alle de risiko-områder, lovgivningen kræver, at ledelsen skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici som ledelsen finder, at koncernen har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelsen og direktionen vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkelig til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i Sparekassen Vendsyssel en del af den generelle fastlæggelse af den interne kapital (solvensbehovet).

Ledelsen vurderer derfor minimum hvert år, hvordan vækstforventningerne påvirker opgørelsen af solvensbehovet. Konkret vil det i modellen betyde, at ledelsen skal skønne over den fremtidige vækstprocent, vækstens gennemsnitlige solvensvægt og indtjeningsmarginal efter skat.

Vækstforventningernes beregnede kapitalbelastning vil i modellen slå direkte igennem på solvensbehovet i

form af et tillæg. Dog ses der bort fra solvensbelastningen i de tilfælde, hvor der allerede er taget initiativ til en kapitaludvidelse, der vil kunne absorbere udlånsvæksten.

Kommentering af koncernens solvensbehov

Afsnittet "Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m." i denne rapport viser samtlige punkter, der tages stilling til i forbindelse med opgørelse af kapitalbehovet. Såfremt et punkt ikke er nævnt i nedenstående gennemgang, er det udtryk for, at der ikke er fundet behov for kapitalreservation til netop dette punkt og at yderligere uddybning af årsagen hertil ikke er relevant.

Søjle I kravet

De samlede risikoeksponeringer for koncernen kan pr. 31.12.2016 specificeres således:

Eksponeringstype	Beløb i 1.000 kr.
Kredit- og modpartsrisiko	10.691.626
Positions-, valuta- og råvarerisici (markedsrisiko)	382.951
Operationelle risici	1.407.988
Kreditværdijustering (CVA tillæg)	1.769
Samlet risikoeksponering	12.484.334

Indtjening

Sparekassen (moderselskabet) har de seneste 5 år i gennemsnit realiseret en indtjening fra den primære drift på 380,4 mio. kr. Den primære drift defineres som nettorente- og gebyrindtægter + andre driftsindtægter – udgifter til personale og administration – afskrivninger på immaterielle og materielle aktiver. Oversigten fremgår af ledelsesberetningen i sparekassens årsrapport. Sparekassen forventer i 2017 et resultat af den primære drift på 375 – 400 mio. kr.

Det vurderes, at den forventede primære indtjening er tilstrækkelig til at imødegå den umiddelbare risiko på porteføljen af udlån og garantier. Der afsættes derfor ikke yderlige kapital til dækning heraf.

Udlånsvækst

Der har i de seneste år været en moderat udlånsvækst i sparekassen. Ifølge budget 2017 som er ekskl. købet af de 4 afdelinger fra Den Jyske Sparekasse forventes "udlån til amortiseret kostpris" at stige med 165 mio. kr. og "garantier" at stige med 286 mio. kr. Det vurderes ikke nødvendigt at indregne et solvensbehov til udlånsvækst i opgørelsen af det individuelle solvensbehov.

Kreditrisici

I 8+ metoden skal der reserveres 8 % af de samlede eksponeringer til det individuelle solvensbehov. Hertil reserveres den udækkede og ikke-nedskrevne del af de eksponeringer, som er større end 2 % af kapitalgrundlaget efter fradrag og som udviser OIV, eller har væsentlige svaghedstegn, uden der dog er indtruffet OIV. Herudover har sparekassen, qua den store eksponering mod landbrugssektoren, indregnet et samlet beløb på landbrugseksponeringer, der enkeltvis er mellem 1 % og 2 % af kapitalgrundlaget.

Solvensbehovet vedr. kreditrisici udgør ultimo 2016 i alt 219,0 mio. kr., hvoraf tillægget vedr. store kunder (større end 2 % af kapitalgrundlaget) udgør 122,6 mio. kr. og tilsvarende tillæg vedr. landbrugseksponeringer mellem 1 % og 2 % af kapitalgrundlaget udgør 50,0 mio. kr.

Såfremt der er en kreditrisikokoncentration, dvs. de 20 største eksponeringer overstiger 4 % af den samlede eksponeringsmasse, skal der ske et tillæg til det individuelle solvensbehov. Ifølge modellen giver dette et tillæg på 21,1 mio. kr.

Såfremt en eller flere brancher hver især udgør mere end 20 % de samlede eksponeringer, udregnet efter Herfindahl Hirschman Indeks beregningen, skal der ske tillæg til det individuelle solvensbehov. Dette gælder ligeledes for eksponeringer mod "Øvrige erhverv".

Pga. sparekassens forholdsvis store koncentration indenfor landbrug medfører dette et tillæg i solvensbehovet på 25,3 mio. kr.

Markedsrisici

Opgørelsen af det tilstrækkelige kapitalgrundlag til dækning af markedsrisici skal dække risikoen for tab, som følge af at dagsværdien af de finansielle aktiver og – passiver ændrer sig på grund af ændringer i markedsforholdene. Koncernens markedsrisici er, og har altid været, meget beskedne.

Ifølge 8+ modellen skal sparekassens særlige risici på dette område vurderes i forhold til de maksimale risici, som bestyrelsen har givet direktionen indenfor området.

Med baggrund i direktionens beføjelse til at tage renterisici udenfor handelsbeholdningen, skal der ifølge modellen indregnes et kapitalbehov hertil på 23,0 mio. kr.

Likviditetsrisici

I henhold til Finanstilsynets vejledning til opgørelse af solvensbehovet, skal der ske en stresstest af likviditeten. I sparekassen, og dermed koncernen, har vi valgt, at udføre denne stresstest ved at opgøre likviditetsoverdækningen i henhold til Lov om Finansiell virksomhed § 152, hvor likviditeten fra professionelle investorer ikke medregnes. Såfremt den stressede likviditetsoverdækning er større end det interne likviditetsmål, skal der ikke ske et tillæg til solvensbehovet. Dette er tilfældet ultimo 2016.

Operationelle risici

Ved operationel risiko forstås risikoen for økonomiske tab, som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige - og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici. Finanstilsynet opstiller i vejledningen til beregning af solvensbehovet forskellige former for operationelle risici, som institutterne skal forholde sig til. Det er endvidere anført, at institutterne skal tage særligt hensyn til en forøgelse af de operationelle risici i forbindelse med f.eks:

- Ændringer i forretningsmodellen.
- Organisationsændringer.
- Ibrugtagning af nye it-systemer, herunder ændringer i outsourcing af it-drift.
- Anvendelse af nye finansielle produkter og tjenesteydelser.
- Markedsføring af nye finansielle tjenesteydelser.

Med baggrund i det allerede indregnede kapitalkrav på 112,6 mio. kr. i søjle I kravet vurderes der ikke, at være behov for at afsætte yderligere kapital til dækning af koncernens operationelle risici.

Gearing

CRD IV har medført krav om beregning af gearingsgraden. Gearingsgraden beregnes ved at sætte kernekapitalen i forhold til eksponeringerne opgjort efter reglerne for gearingsgrad.

Sparekassens ledelse skal ifølge ledelsesbekendtgørelsen tage højde for overdreven gearingsrisiko og sikre identifikation, styring og overvågning af gearingsrisici. CRR-forordningen artikel 429 fastlægger reglerne for opgørelse og indberetning af gearingsgraden til myndighederne. Gearingsgraden beregnes som kernekapitalen i forhold til de samlede (uvægtede) eksponeringer.

Kreditinstitutter med en arbejdende kapital på mindre end 65 mia. kr. og en gearingsgrad på mindst 10 %, er undtaget fra ledelsesbekendtgørelsens bestemmelser om gearingsrisiko.

Udviklingen af gearingsgraden fra 1. kv. 2015 til ultimo 2016 kan ses i nedenstående tabel.

Gearing - Sparekassen Vendsyssel (Koncernen)									
Beløb i 1.000 kr.	31.3.2015	31.6.2015	30.9.2015	31.12.2015	31.03.2016	30.06.2016	30.09.2016	31.12.2016	Gennemsnit
Eksponeringer	14.928.546	15.735.581	15.573.610	16.029.112	16.267.230	17.035.598	17.374.457	18.014.421	16.369.819
Egentlig kernekapital (CET1)	1.704.878	1.720.387	1.691.169	1.778.426	1.766.230	1.773.613	1.814.941	1.991.365	1.780.126
Gearingsgrad	11,4%	10,9%	10,9%	11,1%	10,9%	10,4%	10,4%	11,1%	10,9%

Idet sparekassens gearingsgrad er større end 10 % er sparekassen reelt undtaget fra ledelsesbekendtgørelsens bestemmelser om gearingsrisiko. Sparekassen vælger dog at forholde sig til bestemmelserne idet den realiserede gearingsgrad pr. 31.12.2016 ikke er væsentlig over grænseværdien. Sparekassens ledelse skal derfor i henhold til ledelsesbekendtgørelsen forholde sig til følgende:

1. Aktuel gearing, herunder en vurdering af om den aktuelle gearing er for høj.
2. Faktisk udvikling det seneste år og forventet fremtidig udvikling.
3. Stresstest (identifikation og vurdering af stresspåvirkninger, der kan medføre en højere gearing).

Gearingsgraden vurderes ikke at være for lav, da det er en bevidst strategi i Sparekassen Vendsyssel, at ligge på niveauet for perioden.

Overvågningen af gearingsgraden indgår i sparekassens løbende risikoovervågning og bestyrelsen bliver kvartalvis informeret af sparekassens direktion om udviklingen i gearingsrisikoen.

På nuværende tidspunkt er der ikke fastsat et lovkrav om en maksimal gearingsgrad, men i EU-Kommissionens forslag til revision af CRR og CRD IV stilles der forslag om indførelse af et gearingskrav for alle institutter på 3 %, svarende til en maksimal gearing på 33 gange instituttets kernekapital. Det vurderes derfor ikke nødvendigt med et tillæg i solvensbehovet, som følge af for lav gearingsgrad idet sparekassens gearingsgrad ultimo 2016 er opgjort til 11,1 %.

På "Bilag 1 - Gearing" på side 42 findes supplerende oplysninger om gearingsgraden i den detaljeringsgrad, som kræves offentliggjort i henhold til CRR-forordningen og tilhørende tekniske standarder.

Lovbestemte krav

Der er ingen tillæg til solvensbehovet pga. lovbestemte krav, da det individuelle solvensbehov er beregnet til mere end 8 % og koncernen ikke er blevet påbudt et individuelt fastsat solvenskrav.

Specifikation af kapitalkrav til kreditrisici

I koncernen anvendes standardmetoden for kreditrisiko til beregning af de samlede risikoeksponeringer, som kan fordeles således:

Eksponeringstype / modpart	Beløb i 1.000 kr.	Kapitalkravet (8 % af eksponering)
Nationalbanken	2.316	185
Institutter	42.559	3.405
Erhvervsvirksomheder / selskaber	2.349.592	187.967
Detailkunder	4.895.348	391.628
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	434.379	34.750
Eksponeringer med misligholdelse	1.774.589	141.967
Eksponeringer forbundet med særlig høj risiko	91.694	7.336
Egenkapital eksponeringer	599.823	47.986
Andre poster / eksponeringer uden modpart	396.460	31.717
Offentlige enheder	3	0
Dækkede obligationer	2.415	193
Kollektive investeringsordninger	102.448	8.196
Eksponeringer i alt	10.691.626	855.330

Modpartsrisiko – afledte finansielle instrumenter

Modpartsrisiko er risikoen for tab som følge af, at en modpart misligholder sine forpligtelser, i henhold til en indgået finansiel kontrakt, inden transaktionens pengestrømme er endeligt afviklede.

Kapitaldækningsmæssigt anvender koncernen markedsværdimetoden, som følger kravene i CRR-forordningens artikel 274.

Fastsættelsen af eksponeringens værdi ved markedsværdimetoden for modpartsrisiko fastsættes som følger:

1. Kontrakterne opgøres til markedsværdi for at opnå den aktuelle genanskaffelsesomkostning for alle kontrakter med en positiv værdi.
2. For at nå frem til et tal for den potentielle fremtidige krediteksponering multipliceres kontraktens fiktive værdi eller underliggende værdier med procentsatser, der er fastsat i CRR.
3. Summen af de aktuelle genanskaffelsesomkostninger og de potentielle fremtidige krediteksponeringer udgør eksponeringsværdien.

I sparekassens bevillingsproces og i den almindelige eksponeringsovervågning tages der højde for den beregnede eksponeringsværdi, således at det sikres, at denne ikke overstiger den bevilgede kreditgrænse på modparten.

I forbindelse med fastsættelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag og solvensbehov er der ikke afsat ekstra kapital til dækning af modpartsrisikoen, udover hvad der er indeholdt i kapitaldækningskravet på 8 %, der er minimumskapitalgrundlag i henhold til 8+ metoden.

Vedrørende eksponeringer mod ikke finansielle modparter behandles rammer for finansielle kontrakter efter sparekassens normale kreditvurderingsprincip.

Koncernens modpartsrisiko efter markedsværdimetoden fordelt på risikovægte ses af nedenstående tabel:

Beløb i 1.000 kr.	Positiv bruttodagsværdi af derivat	Eksponeringsværdi jf. markedsværdimetoden
Modpart med risikovægt 0 %	0	0
Modpart med risikovægt 20 %	5.506	1.101
Modpart med risikovægt 50 %	4.255	2.128
Modpart med risikovægt 75 %	22.915	17.186
Modpart med risikovægt 100 %	9.033	9.033
Modpart med risikovægt 150 %	4.647	6.971
I alt	46.356	36.419

I CRR er der som noget nyt indført et særskilt kapitalkrav til OTC-derivater til dækning af risikoen for tab, som følge af værdireguleringer ved forringelser af modpartens kreditværdighed. Sparekassens CVA-tillæg forøger de samlede eksponeringer med 1,8 mio. kr.

Koncernen har ingen spekulative afledte finansielle instrumenter. Når afledte finansielle instrumenter anvendes, sker det kun til afdækning af bestående risici f.eks. rente- eller valutarisiko. Derudover er der indgået en række swaftaler og valutaterminforretninger med kunder, som er 100 % afdækket via anden finansiell samarbejdspartner. Se note 29 i sparekassens årsrapport 2016 for flere oplysninger.

Kapitalbuffer

I forbindelse med implementering af kapitalkravsdirektivet CRD IV i Lov om Finansiell virksomhed § 125, er danske kreditinstitutter fra og med 1. januar 2015 forpligtede til at skulle leve op til flere kapitalbuffer krav. Fællesnævneren for de forskellige typer buffer er, at det alene er den egentlige kernekapital, som kan anvendes til opfyldelse heraf. Det samlede kapitalbuffer er summen af den samlede egentlige kernekapital, der er nødvendig for at kunne opfylde kravene til en kapitalbevaringsbuffer, en institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer, en G-SIFI-buffer og en systemisk buffer.

Kapitalbevaringsbuffer

Kapitalbevaringsbufferen skal sikre, at kreditinstitutterne opbygger en større beholdning af mere egentlig kernekapital. Kapitalbevaringsbufferen skal udgøre mindst 2,5 pct. af de samlede risikoeksponeringer. Der vil der dog ske en gradvis indfasning af kapitalbevaringsbufferen. I 2015 var den fastsat til 0 % af den samlede risikoeksponering. Pr. 1. januar 2016 og hvert år frem til 1. januar 2019 vil den stige med 0,625 % - point pr. år. Kravet om en kapitalbevaringsbuffer på mindst 2,5 % af den samlede risikoeksponering gælder

dermed først pr. den 1. januar 2019. Kapitalbevaringsbufferen er ikke cyklisk bestemt og vil derfor være på et konstant niveau pr. den 1. januar 2019.

Institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer

Den institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer skal sikre, at kreditinstitutterne i højkonjunkturer opbygger mere egentlig kernekapital, som de kan anvende i lavkonjunkturer. Den kontracykliske kapitalbuffer vil således være højst i højkonjunkturer, mens den kan være lav eller 0 % i lavkonjunkturer.

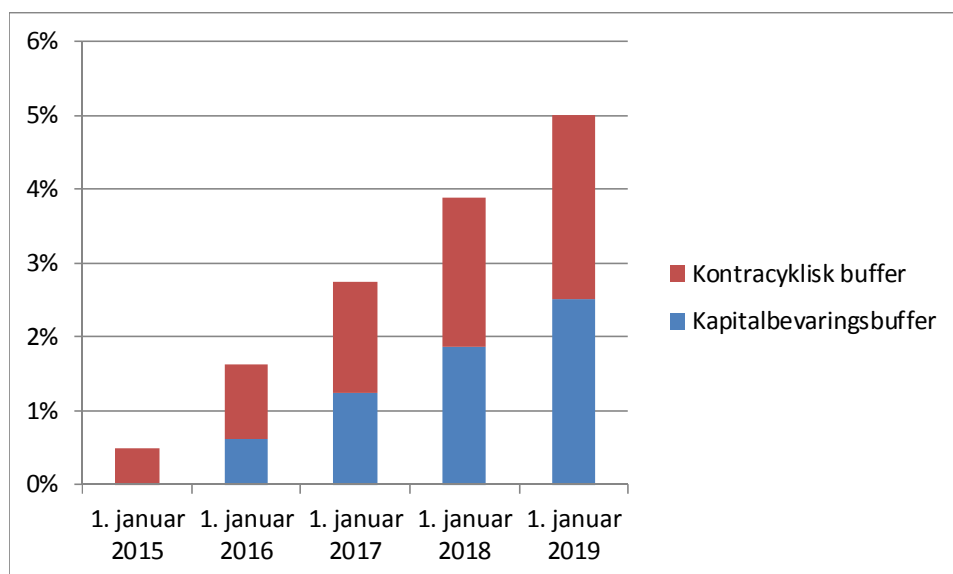
Størrelsen af den kontracykliske kapitalbuffer bestemmes ved at multiplicere en institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffersats med kreditinstituttets samlede risikoeksponering. Kapitalbuffersatsen bliver sammen med kreditinstituttets samlede risikoeksponering således afgørende for, hvor stor en kontracyklisk kapitalbuffer kreditinstituttet skal have.

Der skal fastsættes en kapitalbuffersats for henholdsvis danske og udenlandske krediteksponeringer. For danske krediteksponeringer bestemmes kapitalbuffersatsen af Erhvervs- og Vækstministeren. Buffersatsen kunne for danske krediteksponeringer højst være 0,5 % i 2015. Dette maksimum stiger med 0,5 %-point hvert år til og med 2019. Udenlandske krediteksponeringer skal vægtes med en buffersats, som fastsættes af det enkelte lands myndigheder. Såfremt den udenlandske krediteksponering har en modpart indenfor EU, skal denne anvendes fra den dato, der er angivet af myndighederne i det pågældende land.

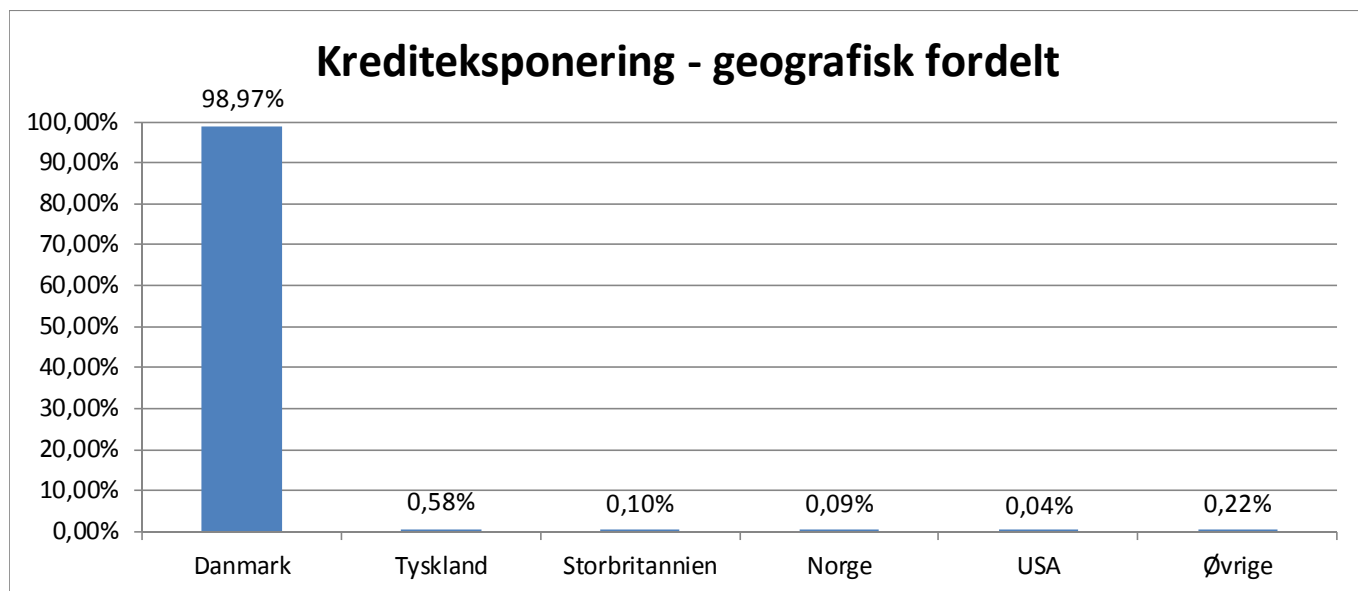
Kapitalbuffersatsen for eksponeringer i et land uden for EU skal først anvendes 12 måneder efter den dato, hvor en ændring i buffersatsen er offentliggjort af det pågældende lands myndigheder. Den samlede kapitalbuffersats fastsættes på baggrund af det vægtede gennemsnit af de kapitalbuffersatser, der gælder for de lande, hvor kreditinstituttets krediteksponeringer er beliggende.

Sparekassen Vendsyssel er ikke et SIFI-institut, hvorfor G-SIFI-buffere og den systemiske buffer ikke er aktuelle for sparekassen.

Grafisk kan implementering af kapitalbevaringsbufferen og den maksimale kontracykliske buffer illustreres således:

Som det fremgår af nedenstående figur, har langt hovedparten af koncernens samlede krediteksponeringer pr. 31.12.2016 modpartner med bopæl i Danmark. Da den kontracykliske buffer er fastsat til 0 % for 1. kvartal 2017 i Danmark og de øvrige eksponeringer hovedsageligt er mod vestlige økonomier, der er på samme konjunkturniveau som Danmark, vurderes det, at den kontracykliske buffer, og dermed det kombinerede bufferkrav, ikke vil kunne overstige 0,1 % i 2017.

Kreditrisikojusteringer

Sparekassen foretager nedskrivning på udlån efter reglerne i regnskabsbekendtgørelsen, når der er indtrådt OIV, som har en virkning for de forventede fremtidige betalinger. Nedskrivningen udgør forskellen mellem den bogførte værdi og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger.

Ved definitionen af misligholdte fordringer og værdiforringede fordringer følges bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. § 51-54. OIV anses for at være indtrådt, hvis et eller flere af følgende kriterier er opfyldt:

- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder.
- Låntager overholder ikke indgåede betalingsforpligtelser.
- Låntager ydes lempelser i vilkårene, som ikke ville være overvejet, hvis det ikke var på grund af økonomiske vanskeligheder.
- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive underlagt anden økonomisk rekonstruktion.

Sparekassen foretager en individuel vurdering af alle udlån til erhvervs kunder, samt signifikante udlån til privatkunder og alle udlån med bonitetsmarkering. Alle kunder, hvorpå der ikke er nedskrevet individuelt, vurderes gruppevist på baggrund af en makroøkonomisk segmenteringsmodel. I den gruppevise vurdering inddeles kunderne i homogene grupper efter kreditrisiko fordelt på sektorer og brancher. For hver gruppe er der fastlagt et statistisk sammenhæng mellem et antal forklarende makroøkonomiske variable (arbejdsløshed, boligpriser, oliepris, antal konkurser mv.) og konstaterede tab. Det er således ændringer i

de forklarende makroøkonomiske variabler, der udtrykker, at der er indtruffet OIV, som har en indvirkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme.

Den samlede værdi af eksponeringer efter nedskrivninger og før hensyntagen til virkninger af kreditrisikoreduktionen andrager ultimo 2016 i alt 18,8 mia. kr.

Eksponering med kredit- og modpartsrisiko

Beløb i 1.000. kr.	2016Q1	2016Q2	2016Q3	2016Q4	Gennemsnit
Eksponeringstype / modpart					
Centralregeringer eller centralbanker	407.634	451.141	352.215	384.690	398.920
Institutter	152.360	228.272	191.029	150.523	180.546
Erhvervsvirksomheder / selskaber	2.999.321	3.111.521	2.983.482	2.786.367	2.970.173
Detailkunder	8.669.530	8.882.068	9.803.479	9.440.071	9.198.787
Sikret ved pant i fast ejendom	1.040.004	1.084.077	1.202.383	1.300.848	1.156.828
Eksponeringer med misligholdelse	1.832.671	1.815.564	1.549.249	1.556.791	1.688.569
Eksponeringer med særlig høj risiko	39.787	37.485	28.355	73.316	44.736
Egenkapital eksponeringer (aktier mv.)					
Offentlige enheder	440.647	473.538	490.581	522.510	481.819
Dækkede obligationer	105	101	96	92	99
Kollektive investeringsordninger	0	12.031	12.060	12.075	9.042
Andre poster / uden modpart	94.856	95.644	99.029	102.449	97.995
Eksponeringer i alt	17.634.841	18.295.349	18.987.093	18.792.573	18.427.464

Ovenstående eksponeringer opdelt geografisk og på væsentlige eksponeringskategorier er ikke belyst, da 98,97 % af de vægtede eksponeringer har modparter med bopæl i Danmark jf. afsnittet vedr. den institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer.

Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på brancher og eksponeringskategori

1.000 kr.	Centralregeringer eller centralbanker	Offentlige enheder	Institutter	Erhvervsvirksomheder / Selskaber	Detailkunder	Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	Eksponeringer med misligholdelse	Eksponeringer med særlig høj risiko	Dækkede obligationer	Kollektive investeringsordninger	Egenkapital eksponeringer (Aktier mv.)	Eksponeringer uden modpart	Eksponeringer i alt
Offentlige myndigheder	384.690	92	0	0	230	0	0	0	0	0	0	0	385.012
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	0	0	0	678.231	503.564	71.795	725.549	0	0	0	0	0	1.979.139
Industri og råstofudvikling	0	0	0	165.025	156.332	6.034	38.538	0	0	0	0	3.198	369.128
Energiforsyning	0	0	0	239.944	49.471	3.093	46.228	0	0	0	0	0	338.737
Bygge- og anlæg	0	0	0	137.150	225.340	30.905	33.415	52.611	0	0	0	0	479.421
Handel	0	0	0	207.785	382.559	27.705	53.220	125	0	0	0	0	671.393
Transport, Hoteller og restauranter	0	0	0	32.245	196.628	16.406	36.851	0	0	0	0	0	282.130
Information og kommunikation	0	0	0	0	86.280	2.942	7.324	0	0	0	35.090	0	131.636
Finansiering og forsikring	0	0	150.523	189.398	123.915	6.936	89.725	1.696	12.075	102.449	362.402	2.066.452	3.105.571
Fast Ejendomme	0	0	0	788.529	510.959	71.606	89.773	17.774	0	0	125.018	266.158	1.869.816
Øvrige erhverv	0	0	0	140.455	540.586	52.223	70.283	0	0	0	0	127.033	930.580
I alt erhverv	0	0	150.523	2.578.762	2.775.634	289.646	1.190.906	72.207	12.075	102.449	522.510	2.462.841	10.157.553
Private	0	0	0	207.606	6.664.206	1.011.202	365.884	1.109	0	0	0	0	8.250.008
I alt	384.690	92	150.523	2.786.367	9.440.071	1.300.848	1.556.791	73.316	12.075	102.449	522.510	2.462.841	18.792.573

Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på løbetider og eksponeringskategori

1.000 kr.	Anfordring	0 – 3 mdr.	3 mdr. – 1 år	1 – 5 år	Over 5 år	I alt
Centralregeringer eller centralbanker	382.375	0	2.315	0	0	384.690
Offentlige enheder	0	0	0	0	92	92
Institutter	0	96.128	15.006	22.378	17.011	150.523
Erhvervsvirksomheder mv.	155.825	524.168	569.727	648.737	887.910	2.786.367
Detailkunder	1.084.355	908.825	844.005	2.321.404	4.281.482	9.440.071
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	90.334	35.013	77.415	139.429	958.657	1.300.848
Eksponeringer med misligholdelse	180.278	170.338	237.915	419.791	548.469	1.556.791
Eksponeringer med særlig høj risiko	0	8.507	29.900	24.300	10.609	73.316
Dækkede obligationer	0	0	0	12.075	0	12.075
Kollektive investeringsordninger	0	0	0	0	102.449	102.449
Egenkapital eksponeringer (aktier mv.)	0	0	0	0	522.510	522.510
Eksponeringer uden modparter	10.088	86.027	0	0	2.366.726	2.462.841
I alt	1.903.255	1.829.006	1.776.283	3.588.114	9.695.915	18.792.573

Udgifter vedr. nedskrivninger og hensættelser

Beløb i 1.000 kr.	Individuelle nedskrivninger og hensættelser	Gruppevis nedskrivninger	Realiserede tab	Udgift i alt
Offentlige myndigheder	0	0	0	0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	59.928	1.561	104.970	166.459
Industri og råstofudvinding	-7.330	121	2.875	-4.334
Energiforsyning	1.573	-29	0	1.544
Bygge og anlæg	-4.771	-818	6.151	562
Handel	4.365	-88	2.008	6.285
Transport, hoteller og restauranter	-25.216	362	28.192	3.338
Information og kommunikation	-41	-20	0	-61
Finansiering og forsikring	-7.737	-836	6.880	-1.693
Fast ejendom	-18.177	158	12.603	-5.416
Øvrige erhverv	18.937	-175	14.394	33.156
I alt erhverv	21.531	236	178.073	199.840
Private	-14.366	4.332	64.519	54.485
I alt	7.165	4.568	242.592	254.325

Udgiftsførte beløb beregnes som: Nedskrivninger / hensættelser ultimo indeværende år fratrukket nedskrivninger / hensættelser ultimo året før tillagt endeligt tabt (afskrevet) i året.

Værdiforringede fordringer og nedskrivninger fordelt på brancher

1.000 kr. De anførte beløb er på moderselskabsniveau	Eksponeringer mod kunder med OIV (Opgjort før nedskrivninger og hensættelser)	Udlån og garantier med væsentlige svagheder	Udlån og garantier med lidt forringet bonitet	Udlån og garantier med normal bonitet
Offentlige myndigheder	0	0	0	245
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	1.528.201	405.204	344.244	223.640
Industri og råstofudvinding	53.172	39.744	75.936	127.341
Energiforsyning	67.432	79.039	142.773	26.149
Bygge og anlæg	70.953	76.834	82.199	167.550
Handel	99.105	79.544	170.825	175.875
Transport, hoteller og restauranter	93.216	20.632	61.246	89.539
Information og kommunikation	1.521	1.962	4.286	25.658
Finansiering og forsikring	84.379	18.841	102.308	210.744
Fast ejendom	118.133	206.135	455.384	608.609
Øvrige erhverv	114.984	69.745	196.003	320.974
I alt erhverv	2.231.096	997.680	1.635.204	1.976.079
Private	648.508	407.160	2.618.788	3.294.322
I alt	2.879.604	1.404.840	4.253.992	5.270.646

Opgørelse af den samlede værdi af henholdsvis misligholdte fordringer og værdiforringede fordringer fordelt på betydende områder undlades, idet ca. 99 % af eksponeringerne er i Danmark.

Bevægelser på misligholdte og værdiforringede fordringer

Beløb i 1.000 kr.	Individuelle nedskrivninger og hensættelser		Gruppevise nedskrivninger og hensættelser	
	Udlån	Garantidebitorer	Udlån	Garantidebitorer
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser primo på udlån og garantidebitorer	1.314.831	5.600	41.932	0
Nedskrivninger/hensættelser i årets løb	291.332	1.048	9.388	0
Tilbageførsel af nedskrivninger/hensættelser foretaget i tidligere regnskabsår, hvor der ikke længere er objektiv indikation på værdiforringelse eller værdiforringelsen er reduceret	-48.221	-1.162	-4.818	0
Endelig tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet/hensat	-235.824	0	0	0
Andre reguleringer	0	0	0	0
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser ultimo på udlån og garantidebitorer	1.322.118	5.486	46.502	0
Summen af udlån og garantidebitorer, hvorpå der er foretaget individuelle nedskrivninger/hensættelser (opgjort før nedskrivninger/hensættelser)	2.855.958	23.646		

Asset Encumbrance (Behæftede aktiver)

I henhold til CRR artikel 433 skal alle kreditinstitutter afgive oplysninger om omfanget af behæftede og ubehæftede aktiver. Disse oplysninger skal indberettes til myndighederne kvartalsvist, som en del af FINREP rapporteringen. Sparekassen er ikke børsnoteret og er derfor ikke underlagt kravet om indberetning af de øvrige skemaer i FINREP.

Sparekassen har meget få behæftede aktiver. Til sikkerhed for den daglige clearing i Nationalbanken er der deponeret obligationer med en kursværdi på 369,2 mio. kr. Endvidere er der afgivet pant i nogle af koncernens ejendomme til sikkerhed for gæld i realkreditinstitutter. I forbindelse med derivater er der deponeret kontantbeløb hos enkelte modparter til sikkerhed for negative dagsværdier. Herudover er der tale om mindre beløb, som ikke er direkte til rådighed, f.eks. forudbetalte omkostninger, deposita for lejemål mv. Nedenstående skema viser omfanget af koncernens behæftede og ubehæftede aktiver i henhold til reglerne om opgørelse af Asset Encumbrance.

	Beløb i 1.000 kr.	Regnskabsmæssig værdi af behæftede aktiver	Dagsværdi af behæftede aktiver	Regnskabsmæssig værdi af ubehæftede aktiver	Dagsværdi af ubehæftede aktiver
		010	040	060	090
010	Aktiver i alt	108.692		14.335.110	
030	Aktie instrumenter	0	0	805.908	805.908
040	Gældsinstrumenter	0	0	1.600.407	1.600.407
120	Andre aktiver	79.621		2.081.908	
		Dagsværdi af modtaget behæftet sikkerhedsstillelse eller egne gældsinstrumenter der er udstedt	Dagsværdi af modtaget sikkerhedsstillelse eller egne gældsinstrumenter, der er udstedt og til rådighed for behæftelse		
		010	040		
130	Modtagne sikkerheder	0	0		
150	Aktieinstrumenter	0	0		
160	Gældsinstrumenter	0	0		
230	Anden modtaget sikkerhedsstillelse	0	0		
240	Egne gældsinstrumenter, der er udstedt, bortset fra egne covered bonds eller ABS'er	0	0		
		Modsvarende passiver, eventualforpligtelser eller udlånte værdipapirer	Aktiver, modtaget sikkerhedsstillelse og egne udstedte gældsinstrumenter, bortset fra behæftede covered bonds og ABS'er		
		010	040		
010	Regnskabsmæssig værdi af udvalgte finansielle forpligtelser	133.939	108.692		

Anvendelse af EACI'er

Sparekassen Vendsyssel anvender Standard & Poor's Ratings Services, som leverandør af kreditvurderingsoplysninger (ECAI) på lande, modparter og udstedelser. Ydelserne leveres til banken via SDC, der er sparekassens datacentral. SDC modtager rating oplysningerne fra SIX Financial Information og informationerne integreres i dataflowet. Der foretages løbende en IT-opdatering af kreditvurderingerne fra Standard & Poor's Ratings Services.

SDC har konverteret Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin via Finanstilsynets konverteringstabel. Det enkelte kreditkvalitetstrin tilknyttes en vægt, som eksponeringerne på de enkelte kreditkvalitetstrin skal vægtes med ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer under standardmetoden for kreditrisiko i henhold til CRR artikel 111-134.

Tabellen nedenfor viser Finanstilsynets konvertering af Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklassers til kreditkvalitetstrin for eksponeringer mod erhvervsvirksomheder, institutter, centralregeringer og centralbanker.

Kredit-kvalitetstrin (Long term)	Standard & Poor's kreditvurderingsklasser	Eksponeringer mod Institutter	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber) og CIU	Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker
1	AAA til AA-	20 %	20 %	0 %
2	A+ til A-	50 %	50 %	20 %
3	BBB+ til BBB-	50 %	100 %	50 %
4	BB+ til BB-	100 %	100 %	100 %
5	B+ til B-	100 %	150 %	100 %
6	CCC+ og derunder	150 %	150 %	150 %

Kredit-kvalitetstrin (short term)	Standard & Poor's kreditvurderingsklasser	Eksponeringer mod Institutter	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber)
1	A-1+ til A-1	20 %	20 %
2	A-2	50 %	50 %
3	A-3	100 %	100 %
4	Under A-3	100 %	150 %

Eksponeringsklasser, hvor der anvendes kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services pr. 31. december 2016.

(Beløb i 1.000 kr.) Eksponeringsklasse	Eksponeringsværdi inden risikovægtning	Eksponeringsværdi efter vægtning med kreditkvalitetstrin
Eksponeringer mod institutter	93.758	31.226
Eksponeringer mod selskaber	31.169	31.169

SMV eksponeringer

En stor del af sparekassens samlede eksponeringer er mod små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Ultimo 2016 udgjorde eksponeringerne mod SMV'er 27,0 % af de samlede eksponeringer på 18,8 mia. kr.

(Beløb i 1.000 kr.) Eksponeringsklasse	SMV Eksponering	Andel af samlede eksponeringer
SMV eksponeringer i alt	5.068.746	27,0 %
- heraf eksponeringer mod selskaber	2.154.792	11,5 %
- heraf eksponeringer mod detailkunder	2.457.552	13,1 %
- heraf eksponeringer sikret med pant i fast ejendom	241.066	1,3 %
- heraf misligholdte eksponeringer	214.792	1,1 %

Kapitalkrav til markedsrisiko

Samlede eksponeringer med markedsrisiko

Beløb i 1.000 kr.	Eksponering	Kapitalkravet (8 pct. af eksponering)
Eksponeringer med markedsrisiko i alt	382.951	30.636
Poster med positionsrisiko: Gældsinstrumenter	363.106	29.048
Aktier mv. (inkl. CIU)	6.944	556
Poster med: Valutarisiko	12.901	1.032
Poster med: Råvarerisiko	0	0

Kapitalkrav til operationel risiko

Sparekassen er eksponeret mod potentielle tab, som følge af operationelle risici, hvilke er: "Risiko for tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige- og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusiv retslige risici".

For at reducere risikoen for, at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styrer sparekassen de operationelle risici. Der er primært fokus på de største risici med store potentielle tab.

Koncernen anvender basisindikator metoden til at opgøre solvenskravet til de operationelle risici. Det betyder, at kapitalkravet til de operationelle risici opgøres til 15 pct. af de gennemsnitlige "basisindtægter" de seneste 3 år. Basisindtægterne er summen af netto renteindtægter og ikke-renterelaterede netto indtægter. I 2016 udgør den operationelle risiko 11,3 % af den samlede risikoeksponering. Sparekassen gennemfører løbende en vurdering af kapitalkravet til de operationelle risici. Såfremt kapitalkravet vurderes at være højere end nævnt ovenfor, vil der blive taget højde herfor under sparekassens opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag / solvensbehov.

1.000 kr.	Eksponering	Kapitalkravet (8 % af eksponering)
Eksponering med operationel risiko	1.407.988	112.639

Eksponering i aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen

Sparekassen Vendsyssel har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning indenfor realkredit, betalingsformidling, IT og investeringsforeninger m.v. Sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i sektorselskaberne anses for nødvendige, for at drive et lokalt pengeinstitut. Aktierne betragtes derfor som værende udenfor handelsbeholdningen.

I flere af sektoraktieselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandel hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. Omfordelingen sker typisk med udgangspunkt i sektorselskabets indre værdi. Sparekassen regulerer på den baggrund den bogførte værdi af disse aktier kvartalsvist, halvårligt eller helårligt, afhængig af hyppigheden af nye informationer fra det enkelte sektorselskab. Den løbende regulering bogføres i henhold til reglerne over resultatopgørelsen.

I andre sektorselskaber omfordeles aktierne ikke, men værdiansættes derimod typisk med udgangspunkt i den senest kendte handel, alternativt beregnes værdien med udgangspunkt i en anerkendt værdiansættelsesmetode. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne i disse selskaber tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Sparekassen Vendsyssel har udover aktier i sektorselskaber, aktier i selskaber i lokalområdet. Disse aktier er anskaffet ud fra et ønske om, at støtte initiativer i lokalområdet og sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier. Aktierne betragtes derfor som værende udenfor handelsbeholdningen. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Af den samlede aktiebeholdning på t.kr. 800.253 udgør aktier i handelsbeholdningen i alt t.kr. 3.528. Den lille handelsbeholdning stammer fra et deldepot i egenbeholdningen, som sparekassens Finanscenter anvender til afvikling af kundehandler.

De unoterede aktier på i alt t.kr. 796.725 kan specificeres således:

Beløb i 1.000 kr.	Sektoraktier	"Lokale" aktier	Øvrige aktier	I alt
Primo beholdning	485.867	11.190	101.282	598.339
Tilgang ved køb	48.020	1.479	93.501	143.000
Urealiseret gevinst/tab	10.473	6.954	50.936	68.363
Realiseret gevinst/tab	3.491	3	233	3.727
Afgang ved salg	-10.759	-361	-5.584	-16.704
Ultimo beholdning	537.092	19.265	240.368	796.725

Renterisiko i positioner udenfor handelsbeholdningen

Renterisikoen opgøres som det tab / den gevinst, som koncernen vil få ved en rentestigning på 1 procentpoint. Koncernens eksponering for renterisiko i positioner uden for handelsbeholdningen består af fast forrentede danske obligationer, samt fastforrentede gældsposter og i mindre grad af udlån og indlån. Koncernens samlede renterisiko udgør 0,4 mio. kr. svarende til 0,02 % af kernekapitalen. Renterisikoen udenfor handelsbeholdningen udgør -19,0 mio. kr.

Udviklingen i renterisikoen for hver af delementerne, indlån og andre gældsposter, udlån og obligationer rapporteres til bestyrelsen og direktionen månedligt.

Nedenstående skema viser de samlede positioner udenfor handelsbeholdningen, hvorpå der er renterisiko.

Beløb i 1.000 kr.	Markedsværdi	Renterisiko
Obligationer udenfor handelsbeholdningen	89.443	95
Fastforrentet udlån	468.052	34.355
Fastforrentet indlån	2.215.769	-29.806
Fastforrentet funding	1.077.740	-23.656
Derivater	2.705.698	-2
Renterisiko udenfor handelsbeholdningen i alt	6.556.702	-19.014

Securitiseringer

Der anvendes ikke securitiseringer i koncernen.

Aflønningspolitik

Sparekassens bestyrelse har vedtaget en aflønningspolitik for Sparekassen Vendsyssel. Sparekassen udbetaler ikke variable lønde til bestyrelse, direktion eller væsentlige risikotagere. Sparekassen har ved udformningen af aflønningspolitikken ønsket at fremme en lønpraksis, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som ikke tilskynder til overdreven risikotagning, og som er i overensstemmelse med sparekassens forretningsstrategi, værdier og langsigtede mål, herunder en holdbar forretningsmodel.

Bestyrelsen har nedsat et aflønningsudvalg, der forbereder bestyrelsens arbejde vedrørende aflønning, herunder lønpolitik og andre beslutninger herom, som kan have indflydelse på sparekassens risikostyring. Aflønningsudvalget består af den samlede bestyrelse.

For yderligere oplysninger om aflønning af bestyrelse, direktion og væsentlige risikotager henvises til note 9 i koncernens årsrapport 2016.

Oplysninger om opgørelse af kreditrisiko under IRB-metoden

IRB-metoden anvendes ikke i Sparekassen Vendsyssel.

Kreditreducerende metoder

Koncernen anvender hverken balanceført netting eller netting under strengen. Sparekassen Vendsyssel har via sine politikker og forretningsgange omkring sikkerhedsstillelse prioriteret, at modtage finansielle sikkerheder indenfor følgende hovedområder:

- Indlånsmidler i såvel DKK som valuta
- Obligationer og gældsinstrumenter

- Investeringsforeningsbeviser
- Børsnoterede aktier

De mest anvendte sikkerheder i sparekassen er pant i fast ejendom, køretøjer og andet materiel. Idet Sparekassen Vendsyssel ikke har markedsført sig kraftigt med henblik på etablering af investeringskreditter med pant i de købte værdipapirer, er mængden af finansielle sikkerheder i sparekassen forholdsvis begrænset. Den traditionelle sikkerhedsstillelse i form af en eksisterende beholdning af værdipapirer praktiseres, når det er muligt.

Sparekassens politik for værdiansættelse af finansielle sikkerheder medfører, at værdiansættelsen er en konservativ markedsværdibetragtning. Der er faste procedurer for forvaltning og værdiansættelse af de finansielle sikkerheder, der medfører, at sparekassen har en forsvarlig kreditbeskyttelse af sine udlån. De beskrevne procedurer er en integreret del af den almindelige risikoovervågning, der foretages i kreditafdelingen. Sparekassens aftale med kunderne om sikkerhedsstillelse sikrer, at sparekassen har adgang til at realisere ejendomme, køretøjer, driftsmidler og værdipapirer mv., såfremt kunderne ikke opfylder sine betalingsforpligtelser over for sparekassen.

Koncernen anvender den udbyggede metode som kreditreducerende teknik. Det medfører, at kapitalbelastningen af et engagement kan reduceres, når der tages pant i visse finansielle sikkerheder, der er udstedt af virksomheder eller lande med en særlig god kredit rating.

Endvidere anvendes garantier som kreditrisikoreducerende middel såfremt garantien er udstedt af følgende typer af modparter:

- Centralregeringer og centralbanker
- Regionale og lokale myndigheder
- Pengeinstitutter og realkreditinstitutter

Kreditreduktion med finansielle sikkerheder og garantier m.v.

Nedenstående tabel viser de samlede eksponeringer dækket af finansielle sikkerheder, samt garantier og kreditderivater ultimo 2016:

1.000 kr.	Eksponeringer dækket af finansielle sikkerheder	Eksponeringer dækket af garantier og kreditderivater
Erhvervsvirksomheder mv.	29.894	0
Detailkunder	40.046	400
Eksponeringer hvorpå der er restancer eller overtræk	4.716	2.805
Eksponeringer med særlig høj risiko	623	0
I alt	75.279	3.205

Oplysninger om interne modeller (VaR-modeller)

VaR-modeller anvendes ikke i Sparekassen Vendsyssel.

Avancerede målemetoder til opgørelse af operationelle risiko

Der anvendes ikke avancerede målemetoder (AMA) til opgørelse af den operationelle risiko i koncernen.

Godkendelse

Foranstående risikorapport pr. 31. december 2016 godkendes hermed:

Vrå, den 21. marts 2017

Direktionen:

_____
Vagn Hansen
Administrerende direktør

_____
Jan Skov
Direktør

Bestyrelsen:

_____
Birte Dyrberg
Formand

_____
Svend Westergaard
Næstformand

_____
Søren V. Sørensen

_____
Mogens Nedergaard

_____
Martin Valbirk

_____
Jens Højer

_____
Ole S. Bak

_____
Helle S. Sørensen
(medarbejdervalgt)

_____
Tage Thomsen
(medarbejdervalgt)

_____
Morten Pilegaard
(medarbejdervalgt)

Bilag

Bilag 1 - Gearing

Afstemning mellem regnskabsmæssige aktiver og gearingsgradsrelevante eksponeringer - oversigt

		Gældende beløb i tkr.
1	Samlede aktiver, jf. de offentliggjorte regnskaber	15.167.713
4	Justeringer for afledte finansielle instrumenter	3.222
6	Justering for ikkebalanceførte poster (dvs. konvertering af ikkebalanceførte eksponeringer til kreditækvivalente beløb)	3.097.520
7	Andre justeringer	-254.034
8	Samlet eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden	18.014.421

Oplysninger om gearingsgrad

		Gearingsgradsrelevante eksponeringer, jf. CRR
Balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater og SFT'er)		
1	Balanceførte poster (ekskl. derivater, SFT'er og omsætningsaktiver, men inkl. sikkerhedsstillelse)	15.121.357
2	(Værdien af aktiver fratrukket ved opgørelsen af kernekapital)	-250.813
3	Samlede balanceførte eksponeringer (bortset fra derivater, SFT'er og omsætningsaktiver (summen af række 1 og 2))	14.870.544
Derivateksponeringer		
EU-5a	Eksponeering bestemt efter den oprindelige eksponeringsmetode	46.357
11	Samlede derivateksponeringer (summen af række 4-10)	46.357
Andre ikkebalanceførte eksponeringer		
17	Ikkebalanceførte eksponeringer til den notielle bruttoværdi	5.759.143
18	(Justeringer for konvertering til kreditækvivalente beløb)	-2.661.623
19	Andre ikkebalanceførte eksponeringer (summen af række 17 og 18)	3.097.520
Kapitaleksponering og samlet eksponeringsmål		
20	Kernekapital	1.991.365
21	Samlet eksponeringsmål udtrykt ved gearingsgraden (summen af række 3, 11, 16, 19, EU-19a og EU-19b)	18.014.421
Gearingsgrad		
22	Gearingsgrad	11,1%

Skema LRSpl: Opdeling af balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater, SFT'er og ikke medregnede eksponeringer)

		Gearingsgradsrelevante eksponeringer, jf. CRR
EU-1	Samlede balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater, SFT'er og ikke medregnede eksponeringer):	15.121.357
EU-2	Eksponeringer i handelsbeholdningen	-1.832.400
EU-3	Eksponeringer uden for handelsbeholdningen:	13.288.957
EU-4	Særligt dækkede obligationer og særligt dækkede realkreditobligationer	12.075
EU-5	Eksponeringer, der behandles som eksponeringer mod stater	384.690
EU-6	Eksponeringer mod regionale myndigheder, multilaterale udviklingsbanker, internationale organisationer og offentlige enheder, der <u>ikke</u> behandles som stater	2.820
EU-7	Institutter	140.620
EU-8	Eksponeringer, for hvilke der er stillet sikkerhed i form af pant i fast ejendom	502.890
EU-9	Detaleksponeringer	5.265.912
EU-10	Selskaber	2.211.022
EU-11	Eksponeringer ved misligholdelse	1.324.869
EU-12	Andre eksponeringer (f.eks. aktieeksponeringer, securitiseringer og andre aktiver, der ikke er gældsforpligtelser)	3.444.059